

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravištvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Knafljeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 4.50 L, polletno 9.- L, letoletno 18.- L; za inozemstvo: letoletno 24.- L, Posamezna številka 0.50 L.

Duce je pregledal motorizirane čete, namenjene proti Rusiji

Iz Rima poročajo:

Dne 26. junija zjutraj je Duce v nekem mestu v Padovski nižini pregledal prvo motorizirano divizijo ekspedicijskega zbora, ki je bil izbran za pohod proti Sovjetski Rusiji. V Ducejevem spremstvu so bili načelnik generalnega štaba vojnih sil general Ugo Cavallero, poveljnik nemške vojaške misije v Rimu general Rintelen in poveljnik italijanskega letalstva general Pricolo. Posebej je prišel iz Rima k tej svečanosti tudi Tajnik Stranke.

Duce je prispel v Padovsko nižino z letalom in se je takoj odpeljal v kraj, kjer so bile zbrane čete omenjene divizije. Čete so nastopile naravnost sijajno. Duce jih je pregledal, nato pa so mogočno korakale mimo njega. Ob zaključku je Duce izrazil svojo živo pohvalo poveljniku divizije.

Duce se je ustavil zatem pri skupini ranjenih vojakov in njihovih družinskih članov, ki so bili na posebni tribuni in so prisostvovali svečanosti. Nato je Duce pregledal dolge vrste fašistov, za katerimi se je gnetla velika množica ljudi, ki mu je prirejala navdušene počastitve. Mesto je bilo vse v zastavah.

Duce se je potem odpeljal nazaj na letališče in zapustil kraj s svojim vojaškim letalom, ki ga je sam pilotiral.

Nekaj ur pozneje je obiskal dve vojaški bolnišnici. Mnogo se je razgovarjal z ranjenimi in bolnimi vojaki in ob zaključku obeh obiskov je javno pohvalil poveljnika obeh bolnišnic polkovnika Lazzarija in Zunellija in njune sodelavce. V obeh bolnišnicah so ranjenci in bolniki Duceju priredili ob njegovem odhodu živahne počastitve.

Minister Eksc. Host Venturi

je otvoril progo Ljubljana - Postojna preko obnovljenega borovniškega viadukta

V soboto dopoldne je Minister za promet Eksceleca Host Venturi slovesno otvoril železniško progo med Ljubljano in Postojno preko obnovljenega viadukta v Borovnici. Dogodek je bil pomemben za Ljubljansko pokrajino, kajti upostavljena je bila na ta dan za gospodarski razvoj Ljubljanske pokrajine pomembna železniška zveza.

Železničarji italijanske Vojske so ob sodelovanju državnih železničarjev in številnih strokovnjakov v manj kakor dveh mesecih popravili škodo, ki je bila storjena na tej progji v prvih dneh vojne. V gospodarskem življenju Ljubljanske pokrajine je pomanjkanje te važne zveze občutilo celotno prebivalstvo. Obnovljeni viadukt v Borovnici in drugi železniški mostovi, ki so jih italijanski železničarji obnovili, predstavljajo zaslužno delo, kateremu je izkazal priznanje Minister Eksceleca Host Venturi. 3000 vojakov je bilo zaposlenih pri obnavljanju in gradnji teh mostov pod vodstvom 70 oficirjev.

Borovniška kotlina se je slovesno pripravila za sprejem visokega gosta. Vzdolž proge od Ljubljane do Postojne so bile postaje in okoliške hiše okrašene s trobojnicami. Eksceleca Host Venturi je dospel s posebnim vlakom v spremstvu državnega Podtajnika Janellia ob 10. uri v Postojno. Spremljali so ga tudi generalni ravnatelj železnic in šefi železniške tehnične službe. Na postojnski postaji je Ministru izkazal čast oddelek topničarjev z godbo. Zastopnika Duceja so na postaji pozdravili Visoki Komisar Eksceleca Grazioli v spremstvu majorja Cavallera in osebnega tajnika, poveljnik druge armade Eksceleca general Ambrosio ob spremstvu podšefa generalnega štaba polkovnika Castellana in šefa propagandnega urada majorja Nordia, poveljnik armadnega zbora Eksceleca general Robotti ob spremstvu majorja Fonda-Bonardia, po-

veljnik divizije grenadirjev general Taddeo Orlando ob spremstvu podpolkovnika Di Sannia, poveljnik ženijskih čet armadnega zbora general Cannessa, postojnski župan Lucardi in drugi. Iz Trsta se je pripeljal z Eksceleco Host Venturijem tudi Federale Piva.

Ob vzklikih na postaji zbranega prebivalstva je Minister stopil iz vlaka in pregledal častno četo pred postajo. Po kratkem odmoru je vlak odpeljal proti Borovnici, kamor je dospel ob 11.30. Domačini so pozdravili zastopnika Fašistične vlade. Pred postajo so bili zbrani

šolski otroci. Ministra so na postaji pozdravili zastopniki oblastev. Z besedami globoke zahvale so želeli Ministru dobrodošlico okrajni načelnik Maršič, borovniški župan Kovačič in železniški ravnatelj inž. Kavčič, ki je očrtal pomen vzpostavljenega proge za prebivalstvo Ljubljanske pokrajine in se zahvalil tudi v imenu železničarjev Duceju in njegovim sodelavcem, ki so poskrbeli, da so bila obnovitvena dela na tej progji v tako kratkem času opravljena. Globoka bo ostala hvaležnost prebivalstva Ljubljanske pokrajine za to velikodušno delo, ki je bilo izvršeno po nalogu Duceja v korist prebivalstva.

Eksceleca Host Venturi in ostali odlični zastopniki so se nato zbrali pod viaduktom, kjer so bili postrojeni bataljoni železniškega polka pod poveljstvom polkovnika Giuseppea Perottia. Podpolkovnik Lidio Dazzi, tehnični vodja obnovitvenih del, je poročal Eksceleci Host Venturiju, na to pa je Minister nagovoril čete in se jim zahvalil v imenu vlade za odlično opravljeno tehnično delo. Poudaril je, kako plodno je sodelovanje med ženijskimi četami Vojske in železniško upravo. Obnovljena železniška proga priča o važnosti tega sodelovanja. Prepričan sem, je zaključil Minister, da boste s takim pogumom in vneto obnavljali proge in poti tudi pod sovražnim ognjem. S pozdravom Kralju in Cesarju in Duceju je bila slovesnost zaključena.

Kmalu nato se je Eksc. Host Venturi s posebnim vlakom odpeljal naprej v Ljubljano. Na ljubljanski postaji, kamor je vlak prispel ob 13., je godba zaigrala pozdravno koračnico. Nato je Minister sprejel raport poveljujočega oficirja, obšel postrojeno četo in pozdravil polkovno zastavo. Eksceleca Visoki Komisar je Ministru predstavil škofa dr. Gregorja Rožmana, ljubljanskega župana dr. Adlešiča, vse člane sosveta in številne druge zastopnike oblastev. V kolodvorskem salonu so je Minister z vsemi pristrčno razgovarjal ter sprejel poročila železniških funkcionarjev, nato pa se je spet odpeljal iz Ljubljane.

Eksceleca Emilio Grazioli častni meščan Novega mesta

Visoki Komisar je v nedeljo obiskal Trebnje, Mirno peč in Novo mesto in mu je bil povsod prirejen svečan sprejem

Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine Eksceleca Grazioli je v nedeljo nadaljeval obiske večjih središč naše pokrajine. Povsod ga je prebivalstvo toplo sprejelo skupno s civilnimi komisarji, župani in župniki. Vse hiše so bile v zastavah in okrašene z napisi Kralju in Duceju. Zvonovi so naznanjali prihod predstavnika Duceja in fašistične vlade. Prebivalstvo pokrajine je potrdilo svojo vzajemnost z državami osi v vojni proti boljše-
vištvu.

Veličasten sprejem so priredili Eksceleci Grazioliju v Trebnjem, Mirni peči, zlasti pa v Novem mestu, kjer so ga sprejeli poveljnik divizije Isonzo general Romero in zastopniki krajevnih oblastev. Kljub dežju se je na velikem trgu zbrala velika množica.

V poslopju Civilnega Komisariata so okrožni župani, župniki in predstavniki šolstva in raznih organizacij izrazili svojo vdanost zastopniku fašistične Italije. Kmalu nato je župan na trgu izrekel dobrodošlico v imenu mesta in zadržal popolno vdanost prebivalstva in hvaležnost, da pripada Ducejevi Italiji.

Toplo pozdravljen z navdušenimi vzkliki meščanov je Visoki Komisar izrazil svoje prepričanje o boljši bodočnosti pokrajine in je obljubil, da se bo ustava vestno izvajala in da bodo rešena vsa vprašanja ob sodelovanju krajevnih oblastev. Visoki Komisar je nato prisostvoval svečani seji občinskega sveta, na kateri mu je župan izročil listino častnega občanstva, mestne ključke in kipec.

ki predstavlja ustanovitelja mesta Rudolfa IV.

Iz občine je odšel Visoki Komisar Ekscelenca Grazioli v cerkev, nato pa je obiskal vojaško bolnišnico v nižji kmetijski šoli, kjer je odredil, da mora ravnatelj pripraviti vse

načrte za ustanovitev višje kmetijske šole. Popoldne je Visoki Komisar posetil ženski samostan in vse bolnišnice v kraju, kjer se je zanimal za vsakega posameznika in za potrebe bolnišnic. Zvečer se je Ekscelenca Grazioli vrnil v Ljubljano.

Visoki Komisar Ekscelenca Grazioli je obiskal Rdeči križ

Zlasti izčrpno se je seznanil z brigami za doseljence

V sredo preteklega tedna je počastil Visoki Komisar Ekscelenca Emilio Grazioli z obiskom pisarne oddelkov in pododsekov ljubljanskega Rdečega križa. Njegova največja pozornost je veljala razen poizvedovalnemu oddelku, najvažnejšemu uradu Rdečega križa, to je oddelku za socialno pomoč, ki je nastanjen v prostorih učiteljskega združenja v Frančiškanski ulici. V spremstvu z Visokim Komisarjem je bil major Cavalero.

Visokega Komisarja so pri obisku sprejeli vsi važnejši sodrujenci in sodrujnice Rdečega križa s predsednikom dr. Otonom Feticom in podpredsednico go. Minko Kroftovo. Z vsemi se je Ekscelenca Grazioli pozdravil in rokoval. Nato je pristopil k skupini doseljenec v doseljenki, ki so bili razvrščeni na dvorišču. Tu ga je pozdravila ljubka deklica in se mu najlepše zahvalila za gostoljubnost, katere so bili doseljenki deležni od okupacijskih oblastev. V znak hvaležnosti za gostoljubje, katero uživajo doseljenki v Ljubljanski pokrajini, mu je deklica izročila šopek lepih rož.

V imenu pokrajinskega in mestnega Rdečega križa je nato pozdravil Visokega Komisarja predsednik dr. Oton Fetic in izrekel najtoplejšo zahvalo Ekskelenci za polno razumevanje važnih nalog, ki jih opravlja Rdeči križ. Naglasil je, da so nova oblastva tudi gmotno velikodušno podprla to velevažno ustanovo.

Visoki gost se je z vsem priznanjem zahvalil sodelavcem in sodelavkam Rdečega križa za njihovo delo in zagotovil, da bo vlada zmerom podpirala to plemenito ustanovo. Oblastva bodo tudi storila vse, da se najde ta krov in ognjišče za vse, ki so ga potrební. Visoki gost je izrazil željo, naj bo poskrbljeno zlasti za številno dečo, ki jo vidi pred seboj, tako glede hrane in strehe kakor tudi vzgoje.

V spremstvu funkcionarjev se je nato Visoki Komisar napotil v prvo nadstropje Učiteljske tiskarne, kjer so na dolgem hodniku nastanjeni številni uradni prostori oddelka za socialno pomoč. Tu se dan za dnem shaja dolga vrsta moških, žensk in otrok iz vseh slojev, ki so se v tisočih znašli v zadnem času v Ljubljanski pokrajini brez strehe, hrane in zadostne obleke.

Funkcionarji so vodili Visokega Komisarja iz sobe v sobo, kjer okrog 30 prostovoljnih sodelavcev in sodelavk pod vodstvom predsednika dr. Feticja in tajnika Draga Supančiča neumorno dela za nujno rešitev težavnih vprašanj doseljenec. Tolmač dr. Brančo Alujevič je izčrpno razložil Visokemu Komisarju poslovanje tega oddelka. Doslej se je v oddelku prijaviло skupno 4953 doseljenec, od tega 2099 moških, 1586 žensk in 1268 otrok. Oddelke za socialno pomoč je za te doslej izdal že do pol milijona dinarjev in sicer na račun 22.124 prehran, 10.434 nočnih, oblačil in drugega. Te stroške je mogel Rdeči križ poravnati s sredstvi, ki jih posamezne ustanove in stanovska združenja dajejo na razpolago za tiste doseljence, ki pripadajo njihovemu stanu.

Kakor je pojasnjeval tolmač, je oddelke za socialno pomoč porazdelil svoje delo smotno v številne odseke. Med njimi so najvažnejši: stanovanjski, prehranjevalni odsek, finančni odsek za zbiranje in upravljanje sredstev, evidenčni odsek, odsek za delo in kolonizacijo in odsek za zdravstveno službo. Poslovanje poteka povsem gladko. Vsak doseljenec mora najprej na zdravniški pregled, ki ga opravljajo prostovoljno poleg ostalega

svojega dela trije zdravniki. Zdravniki so tudi vsakemu doseljencu z vsemi sredstvi v pomoč pri morebitnem obolenju. Nadvse pohvalno je dejstvo, da si je ta odsek pod vodstvom šefa-primarja profesorja Alojza Zalkarja v Zdravstvenem domu za zaščito mater in dece v Lipičevi ulici po ljubeznivem sporazumu z voditeljico tega zavoda go. dr. Tavčar-Konvalinkovo zagotovil oskrbo dojenčkov, ki jih prinese s seboj doseljene matere.

Vsak doseljenec mora v uradu izpolniti pregleden evidenčni list in še poseben obrazec, ki ga Rdeči križ izroči posebnemu uradu za izseljenstvo in kolonizacijo pri Visokem Komisarjatu. Potem se zanj zanimata stanovanjski in prehranjevalni odsek. Skoro vsi prijavljenci se seveda oglašajo tudi pri odseku za delo, ki skrbi za primerno zaposlitev in kolonizacijo. Ta odsek je pomagal doslej že mnogim in bo, kakor kaže, zelo uspešno razvil tudi svoje kolonizacijsko delo. Pri tem mu zelo pomagajo župani, župniki in učiteljstvo, ki z dežele pošiljajo poročila o izpraznjenih domovih. Dnevni obisk prenočišč, ki jih oskrbuje oddelke za socialno pomoč, je 270 do 280. V celoti ima oddelke stalno pripravljenih 432, poleg tega pa še 100 do 150 rezervnih postelj. Oddelke oskrbuje 19 prenočišč, največ po šolah.

Le izjemno dobivajo doseljenki podpore v denarju, kajti glavno podporo dobivajo v naravi.

Visoki gost je zelo pozorno poslušal tolmačenje o delu in nalogah, ki jih opravlja ta prevažni oddelke Rdečega križa. Pogosto je zastavljal vprašanja, ki so pričala, da mu je usoda doseljenec živu pri srcu. Njegove pripombe pa so tudi dokazovale, da si bo kakor doslej tudi v bodoče v polni meri prizadeval iti na roko Rdečemu križu. Zbranim funkcionarjem je po ogledu vseh oddelkov zagotovil, da bo dana priložnost pri javnih delih, ki so v načrtu in za katera bo potreb-

no 1600 do 2000 delavcev, zaposliti tudi brezposelne brezdomce. Z zadovoljstvom je Visoki gost vzel na znanje, da bo oddelke poskrbel tudi za primerno vzgojo vse tiste dece, ki se je na področju Ljubljanske pokrajine znašla brez strehe.

Na povabilo funkcionarjev se je nato visoki gost s svojim spremljevalcem napotil še na Miklošičevo cesto, kjer si je ogledal poslovanje drugega važnega oddelka Rdečega križa, to je poizvedovalnega oddelka. Tu ga je pri vходу v poslopje Delavske zbornice pričakal privatni docent dr. Božo Škerlj, nato pa je visoki gost šel v uradne prostore v drugem nadstropju, kjer ga je sprejela načelnica poizvedovalnega oddelka ga. Vera Adlešičeva. V krajšem govoru se mu je načelnica najlepše zahvalila za izkazano polno razumevanje in plemenitost, s katero so oblastva doslej zmerom našla možnost, da so lajšala težave vseh tistih, ki pogrešajo in so pogrešani. Tudi na poizvedovalnem oddelku je visoki gost zagotovil, da bo tudi gmotno naklonil uradu vso potrebno pomoč.

Ko so mu sodelavci in sodelavke poizvedovalnega oddelka razkazali smotno poslovanje tega urada in ko je tudi njim visoki obiskovalec izrazil polno pohvalo in zahvalo za človekoljubno delo, je šel še v Učiteljski dom v Zibertovi ulici, kjer mu je bilo pod vodstvom upravitelja doma g. Mrcine razkazano tu nameščeno prenočišče. Eks. Visoki Komisar se je tu pozanimal za usodo in razmere po naključju v spalnici prisotnih dijakov, ki se zaradi trenutnih razmer niso mogli vrniti med svoje domove. Na dvorišču Učiteljskega doma je Ekscelenca po ogledu spalnice, kuhinje in jedilnice za trenutek še postal v razgovoru s funkcionarji. Kakor na vsej poti tega obiska je tudi tu v prijaznem pogovoru pokazal največje zanimanje za vprašanja preskrbe neprekrbljenih otrok. V mestu je namreč poleg številnih doseljenih otrok ostalo še okrog 400 dijakov in dijakinj, ki se niso mogli vrniti na domove. Visoki Komisar je dal v prostem razgovoru tudi primerne nasvete za načrtno ureditev tega vprašanja. Kakor je omenil, bi mu bilo zelo ljubo, če bi se že letos dale urediti dečje kolonije in letovišča. Obljubil je, da bo to vprašanje letos rešeno v mejah možnosti, razmišljal pa bo o tem, kako bi se to vprašanje v celoti dalo najbolje v prid otrokom rešiti zlasti prihodno leto.

Ko se je Visoki Komisar prisrčno poslovil od prisotnih funkcionarjev in funkcionarok in poročevalcev tiska, se je odpeljal s svojim spremljevalcem v vladno palačo. Visoki obisk je zapustil v vseh, ki so bili prisotni, globok vtis.

Druga seja sosveta Ljubljanske pokrajine

Poročilo Visokega Komisarja o zagotovitvi prehrane in o velikih cestnih delih v Sloveniji

Dne 25. junija dopoldne je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino Ekscelenca Grazioli sklical pokrajinski sosvet. Pred obravnavanjem dnevnega reda je Visoki Komisar poudaril, da sta Italija in Nemčija že tri dni v vojni z Rusijo. Naglasil je dalje, da se je Sovjetska Rusija v soglasju z Anglijo pripravljala na napad proti državam, ki so članice proti komunistični internacionali. Govoril je o mogočih vojaški pripravljenosti Osi ter izrazil trdno prepričanje o uspehu vojaškega pohoda proti komunizmu. V imenu sosveta je svojo misel posvetil našim hrabrim vojakom in vojakom zavezniške države.

Ker se je sosvet prvič po obisku v Rimu zdaj sestajal, je Visoki Komisar v imenu vseh navzočih izrekel hvaležen in vdan pozdrav Duceju, ki je sprejel zastopnike nove pokrajine in jim posvetil besede, katere so Slovence globoko zadele v dušo. Eks. Grazioli je potem sporočil, da je v nedeljo obiskal prebivalstvo na Dolenjskem. Izrekel je zado-

voljstvo za neprisiljene prijateljske izraze, s katerimi so dolenjski kraji sprejeli zastopnika fašistične vlade.

Visoki Komisar je potem izpregovoril o zamenjavi dinarja v liro in o koristih, ki jo ugodna zamenjava predstavlja za gospodarstvo in za prihranke v pokrajini. Poudaril je, da je fašistična vlada še enkrat hotela z velikim finančnim naporom pokazati zanimanje, ki jo navdihuje do Ljubljanske pokrajine. Zastopniki pokrajinske delovnosti so Visokemu Komisarju izrekli zahvalo prebivalstva za plemenito zamenjavo, določeno v korist Ljubljane in njene pokrajine.

Po kratkem obravnavanju vprašanj, nastalih iz zamenjave, je Visoki Komisar začel razpravljati o vprašanju prehrane in o nakaznicah za najvažnejša živila. To važno vprašanje so podrobno pretresli. Visoki Komisar je obvestil sosvet o delu uradov, ki naj zagotovijo pokrajini potrebni dovoz živeža. Izjavil je, da so količine blaga na nakaznice tolike, da vsakemu lastniku nakaz-

nice zagotavljajo določeno množino. V zvezi s tem je poudaril, da se morajo trgovci in brezvestni zasebniki izogibati kopičenja živil in veriženja z njimi. Ob koncu razprave je Visoki Komisar še enkrat ponovil svoja navodila in zagotovil, da bodo proti škodljivcem ljudskega blagostanja sprejeti najstrožji ukrepi.

Ekselencija Grazioli je potem sporočil, da je nujno potrebno plače in mezde spraviti v sorazmerje z življenjskimi stroški in upoštevati cene, veljavne ob koncu marca glede na zamenjavo 100 dinarjev za 38 lir. Preučuje se ukrep za zvišanje plač in mezd. Visoki Komisar je s tem v zvezi sporočil sosvetu, da se bo zvišanje prejemkov in plač začelo 1. julija.

Visoki Komisar je naposled sporočil sosvetu seznam cestnih del, ki jih bo Državna avtonomna družba za ceste izvedla v Ljubljanski pokrajini, in sicer za znesek 35 milijonov lir. Ta dela so: 1. splošna ureditev ceste med Planino in Ljubljano; 2. splošna ureditev cestnih odsekov Hotedršica—Kalce in

Gruden—Kalce; 3. splošna ureditev ceste Ljubljana—Ježica; 3. vzdrževanje ceste St. Vid—Bregana za vse proračunsko leto 1941-1942; 5. vzdrževanje ceste Škofljica—Brod za vse proračunsko leto 1941-42; 6. vzdrževanje ceste Novo mesto—Metlika za vse proračunsko leto; 7. vzdrževanje ceste Planina—Ljubljana v prvi polovici proračunskega leta; 8. vzdrževanje službe na cesti Planina—Ljubljana v vsem proračunskem letu 1941-1942. 9. obnovev mostiča na Črnem potoku v Gornjem Logatcu; 10. vzdrževanje ceste Ljubljana—Ježica v prvi polovici proračunskega leta; 11. vzdrževanje ceste Hotedršica—Kalce in Kalce—Gruden v prvi polovici proračunskega leta.

Visoki Komisar je sporočil tudi druge načrte za javna dela. Ti načrti bodo čim prej izvedeni.

Med sejo, katere se je udeležil ves sosvet, so se oglasili k besedi svetniki dr. Slokar, Kavka, dr. Basaj, Ivan Pucelj, Albin Smerkolj, dr. Lavrič in Franc Heinrihar.

Sosvet se bo spet sešel 3. julija.

Varujmo pridelke pred napadi iz zraka

Za naše kmetijstvo utegne nastopiti nova nevarnost, to je zažiganje pridelkov od sovražnih letal. Sicer ni rečeno, da bomo to res doživeli, vendar moramo biti na vse pripravljani. Pri tem gre namreč za celuloidne ploščice, ki bi jih metala sovražna letala in ki razvijajo, ko se vnamejo, dolg plamen in veliko vročino, tako da lahko povzročijo požar v zorečem žitu. Ker nastanejo pri tem strupeni plini, je treba pri obrambi posebne pozornosti. Opozorjamo na to vse lastnike njiv. Nevarnost je posebno velika za zoreče in zrelo žito, ker ima žitna slama v tem stanju razmerno malo vode. Zato moramo biti posebno čuječi pred žetvijo in ob žetvi sami. Pazite zmerom na bližajoča se letala in imejte stalno pri rokah lopate in motike, da lahko goreče žito hitro zasujete z zemljo. Tudi nekoliko vode je treba imeti v neposredni bližini, da lahko v njej takoj namočimo rute, ki si jih navežemo okoli ust, da škodljivi plini ne prihajajo naravnost v nos in usta.

Dobro sredstvo proti tem napadom je tudi v tem-le: Žito začnemo žeti na sredi njive, tako da napravimo pas, ki obsega približno eno osmino vse površine. Na nastalih dveh polovicah napravimo ponovno na vsaki po en pas. Zanjemo čisto nizko, vsako požeto površino pa takoj sproti poorejmo. S tem preprečimo širjenje požara po tleh odnosno po strnišču, in omejimo požar na en del njive. Tudi imejmo takoj pri rokah dosti sveže zemlje, da lahko z njo hitro zakrijemo žito, če bi začelo goreti.

Ako nastane na njivi požar, morajo takoj vsi ljudje z orodjem in z mokrimi robci hiteti na dotično mesto, da nemudno zasujejo goreče žito z zemljo.

Če natanko upoštevamo ta navodila, se nam bo posrečilo škodo občutno zmanjšati. Hitro preoravanje strnišča ima razen tega še to dobro lastnost, da se zemlja po žetvi ne strdi in ne izsuši tako močno. To pa je zelo važno in koristno za nasledni pridelek in za rodovitnost zemlje v občini.

Ureditev ponudbe in povpraševanja po delu

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja glede na potrebo, da se enotno uredita povpraševanje in ponudba dela za različne vrste dela na vsem ozemlju pokrajine:

Čl. 1. Ureditev povpraševanja in ponudbe dela ima namen ugotoviti, koliko delavcev je na vsem ozemlju pokrajine na razpolago, in skrbeti za njih namestitve, predvsem v kraju njih bivanja. Te posle opravlja Pokrajinski namestitveni urad pri borzi dela v Ljubljani. V vsaki občini se ustanovi oddelek namestitvenega urada, ki ga vodi zaupnik borze dela, kateremu je poverjena skrb za nameščanje delavcev iz območja občine.

Oddelki opravljajo vsak na svojem področju vse posle urada. Za nameščanje delojemalcev, ki bi želeli biti zaposleni zunaj pokrajine ali ki prihajajo iz kakega kraja zunaj pokrajine, skrbi preseljevalni in kolonizacijski komisariat, ki mu mora v ta namen namestitveni urad biti na pomoč.

Čl. 2. V roku enega meseca, odkar stopi ta naredba v veljavo morajo vsi tisti, ki navadno dajejo svojo delovno moč na razpolago drugim in so brez dela, prijaviti svojo brezposelnost namestitvenemu uradu občine, kjer bivajo, in dati vse osebne in rodbinske podatke kakor tudi glede stroke, ki se od njih zahtevajo. Prijavna dolžnost velja tudi za vajuence.

Čl. 3. Namestitveni urad sestavi po prijavi, ki jih prejme po členu 2., ali po podatkih, ki jih je kakorkoli zbral sam, seznam delavcev, ki so brez dela. Seznami se morajo izpolnjevati z vpisom sprememb, kakor bo to potrebno po prijavi v smislu člena 7., in po

prijavi tistih, ki bodo stopili v vrste delavstva po preteku prvega meseca izza dne, ko stopi v veljavo ta naredba.

Čl. 4. Delodajalci z všteti zadrugami, pa bodi njih delovanje kakršnekoli vrste, ne smejo sprejemati delavcev, ki bi ne bili vpisani v seznamih, ki jih vodi namestitveni urad, in brez posredovanja tega urada. Delodajalci pa smejo sprejemati delavce neposredno vselej, kadar jih je treba sprejeti, da bi se preprečila škoda osebam ali sirovinam ali da bi se zagotovilo nadaljevanje dela. Tak sprejem pa se mora javiti namestitvenemu uradu v treh dneh in pri tem navesti vzrok za neposredni sprejem. V vseh drugih primerih se mora opirati namestitvev delavca na pismeno obvestilo, ki ga prejme delodajalec od namestitvenega urada.

Čl. 5. Če bi namestitveni urad ne mogel ustreči povpraševanju delodajalcev po delavcih, se pošljejo njih zposrebe uradu preseljevalnega in kolonizacijskega komisariata v Ljubljani.

Čl. 6. Posredništvo tudi brezplačno, je prepovedano. Glavna uprava za posredovanje dela se imenuje poslej pokrajinsko ravnateljstvo dela.

Čl. 7. Delodajalci morajo prijaviti oddelku namestitvenega urada, na katerega območju obratujejo, v petih dneh imena in strokovno usposobljenost delavcev, ki so jih iz kateregakoli vzroka odpustili ali ki so iz kateregakoli vzroka sami prenehali delati. Prijava iz prednega odstavka ni obvezna, če gre za ustavitvev dela, ki ne bi trajala več ko petnajst dni. Prijave o ustavitvi dela morajo napraviti delo-

dajalci ustno ali s priporočenim pismom. Za ustne prijave se izda prejemno potrdilo.

Čl. 8. Pri Visokem Komisariatu za Ljubljansko pokrajino se ustanavlja pokrajinski namestitveni odbor. Ta odbor je pristojen izdajati navodila organizacijske, strokovne in upravne vrste, da bi se zavarovala enotnost pri nameščanju in da se potrebe le-tega spravijo v sklad s potrebami delodajalcev in delavcev raznih delovnih strok. Odboru predseduje odposlanec Visokega Komisariata, sestavljen pa je odbor iz: a) enega predstavnika preseljevalnega in kolonizacijskega komisariata; b) enega predstavnika inspekcije dela; c) upravnika borze dela; č) štirih predstavnikov delodajalcev in štirih predstavnikov delojemalcev, ki jih imenuje Visoki Komisar po predlogih njih strokovnih organizacij. Predlogi glede imenovanja iz točke č) tega člena morajo obsegati po tri zastopnike vsake izmed naslednjih proizvodnih strok: iz kmetijstva, obrti in industrije, trgovine, denarništva, zavarovalništva.

Čl. 9. Odbor je upravičen odrediti izbris delavca iz seznama brezposelnih in hkratu določiti trajanje izbrisa, če bi delavec zakrivil: a) da bi se ne zglasil pri uradu po dvakratnem pozivu; b) da bi se ne zglasil v dveh zaporednih razdobjih pri občasnih pregledih, ki jih določi urad; c) da bi brez upravičenega vzroka odklonil namestitvev, ki mu jo ponuja urad; č) druge tehtne pregreške. Izbris ima za posledico izgubo pravice do brezposelnostne podpore za čas, ki ga določi odbor.

Čl. 10. Kdorkoli bi posredoval v nasprotju z določbami te naredbe, se kaznuje denarno do 5.000 lir. Delodajalci, ki bi sprejemali delavce brez posredovanja namestitvenega urada ali ki bi ne podali prijave iz drugega odstavka člena 4. namestitvenemu uradu v takaj določenem roku, se kaznujejo za vsakega nepredpisno sprejetega ali neprijavljenega delavca denarno od 50 do 300 lir, toda ne z več ko 5000 lirami. Delodajalci, ki bi ne prijavili v roku iz člena 7. konca delovnega razmerja, se kaznujejo denarno od 50 do 300 lir za vsakega delavca, toda ne z več ko 2000 lirami. Delavec, ki bi razen v primeru iz drugega odstavka člena 4. sprejel delo brez posredovanja namestitvenega urada, se kaznuje denarno od 20 do 100 lir.

Čl. 11. Nadzorstvo o spolnjevanju predpisov te naredbe po delodajalcih in delavcih je poverjeno inspekciji dela Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino.

Čl. 12. Razveljavljajo se vse določbe, ki nasprotujejo in so nezdržljive z določbami te naredbe, ki stopi v veljavo dne 1. julija 1941-XIX.

Ljubljana, dne 25. junija 1941-XIX.

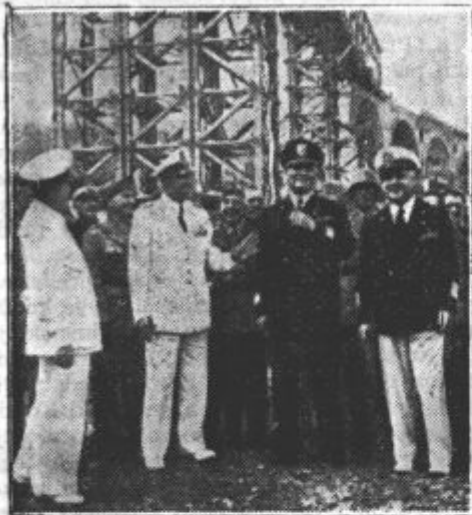
Visoki Komisar Emilio Grazioli.

Smrtna žrtev kopanja v Krki

Novo mesto, junija

Krka je za kopalce zavratna voda. Te dni je terjala svojo prvo letošno žrtev. Blizu železniškega mostu se je kopal v družbi s svojimi tovariši in prijatelji 26letni uradnik sreskega načelstva g. Franjo Sušec, po rodu iz Slivnice pri Mariboru. Ko se je nasolnil, je šel v vodo in zaplaval čez Krko. Bil je sicer dober plavalec, toda sredi reke ga je napadla slabost in je izginil pod vodo. Vsi so bili prepričani, da je le prostovoljno zaplaval pod vodo. Ker ga le predolgo ni bilo na površje, so njegovi prijatelji zaplavali proti smeri, kjer je Sušec izginil pod vodo. Začeli so ga iskati pod vodo in po daljšem naporu se je g. Slavu Čučku posrečilo nesrečnega Sušca potegniti iz vode in spraviti na kopno.

Na pomoč poklicani zdravnik g. dr. Küssel se je prizadeval vrniti ponesrečenca v življenje. Prispel je vojaški tovorni avto in ponesrečenca prepeljal v bolnišnico v Kandiji. Žal pa je bila pomoč vendarle prepozna in je Sušec izdihnil. Rajnki je bil priljubljen uradnik, zato mu bo v Novem mestu ohranjen lep spomin!

Minister za promet Eksk. Host-Venturi in Visoki Komisar Eksk. Grazioli pod borovniškimi mostom

Gospodarstvo

Ugonabljammo listne uši

Prav pogosto vidimo zalego zelenih uši razen na drevju tudi na lončnicah in v zelenjadnem vrtu. Pomladi, ko se začne odpirati prvo brstje, se že izležejo iz drobnih črnih jajčec, ki so prilepljena prezimila na drevju in drugih rastlinah, listne uši, ki so samice. Te zaplode milijonsko zalego. Ker pa imajo listne uši na hrbtu dve žlezi, ki izločata sladko tekočino, kmalu privabijo cele roje mravelj.

Listne uši moramo temeljito zatirati že v začetku, da se ne razpasejo. Pozneje to navadno ni mogoče, ker se preveč razplode. Nanje učinkuje le strup. Med najučinkovitejše prištevamo nikotin. V en liter vode vlijemo štiri grame tobačnega izvlečka (eno žličko), v drugem litru vode pa raztopimo šest do osem gramov mazavega mila. Tekočino zmešamo, vanjo pa pomakamo lončnice in povrtnino tako, da ne pride tobačni izvleček v zemljo. Čez 10 minut rastlino operemo v čisti vodi. Uši na sobnih rastlinah pre-

ženemo tudi na ta način, da pomakamo ušive vejice v pelinovo vodo. V ta namen skuhamo v enem litru vode pest pelina.

Poleg dobrega škropivca pa moramo, ako hočemo zatreti listno uš, tudi pravilno postopati. Vedeti je treba, da pogine le tista uš, ki jo škropivo zadene, to pa je dostikrat težavno, ker se ušice skrivajo med listjem na notranji strani. V takih primerih pomočimo gobo ali kos blaga v škropivo in oblijemo rastlino.

Na drevesnem listju pa ugonabljammo uši z razprševalnikom, s katerim brizgamo mešanico tobačnega izvlečka in mazavega mila v istem razmerju, kakor smo zgoraj navedli. Opozoriti pa moramo, da je treba biti s tobačnim izvlečkom zmerom previden. Breskev z njim sploh ne smemo škropiti, ker nevarno poškoduje listje. Za uši na breskvah je najboljša kvasijeva voda, to se pravi voda, v kateri kuhaš kvasijo. Kvasijeva voda in mazavo milo breskvovemu listju prav nič ne škodujeta; medtem ko tudi zelo razredčen tobačni izvleček nekoliko ožge občutljivo breskovo listje.

Cene na novomeškem živilskem trgu

Na novomeškem trgu v petek je bil viden ponoven porast cen vseh živilskih potrebščin. Prav na malo je bil trg založen z mlečnimi pridelki. Mleko je stalo 1 do 1.50 lire, sladka smetana 12 do 14 lir, pregreta smetana 6 do 8 lir liter, dočim sirovega masla in sira sploh ni bilo naprodaj. Tudi jajc je primanjkovalo in so bila zaradi tega po 1 liro kos. Čedalje več je na trgu solate, graha, kolerabic, pese, zelja in čebule. Tudi cvetače, belušev, jurčkov in lisičk je bilo precej na trgu. Cena mlademu krompirju, ki stane še vedno 4.50 do 5 lir kg, je previsoka.

V Novem mestu so odkrili nova ilirska grobišča

Novo mesto, junija.

Nedavno so pri razkopavanju zemlje na stadionu Zveze fantovskih odsekov naleteli na nova grobišča iz ilirske dobe. Pod vodstvom starinoslovskega strokovnjaka dr. Rajka Ložarja se je kopanje nadaljevalo in so bili najdeni zanimivi ostanki kulture nekdanjih Ilirov.

saj se v Ljubljani že prodaja mlad krompir po 2.70 lire kg. Nekoliko pocenili pa so se piščanci, ki so se prodajali po 22 do 30 lir par.

Od 27. junija je lira edino zakonito plačilno sredstvo. Rok za zamenjavo dinarjev v lire je bil določen do 26. junija, nato pa podaljšan do 30. junija, vendar pa je lira že od 27. junija edino zakonito plačilno sredstvo v Ljubljanski pokrajini. Cene so že povsod označene v lirah in čentezimih.

Obrestna mera za vloge pri denarnih zavodih. Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je odobril nasledno obrestno mero, ki je od 1. julija 1941-XIX dalje obvezna za vloge pri denarnih zavodih: a) za vloge a vista 1% na leto, b) za vezane vloge s trimesečnim odpovednim rokom 2¹/₂% na leto, c) za vezane vloge s šestmesečnim odpovednim rokom 3% na leto, č) za navadne vloge 2% na leto. Obresti se morajo računati od drugega dne po vplačilu do dneva dviga; kapitalizirati se morajo pri hranilnih vlogah 31. decembra vsakega leta, pri vlogah na tekoči račun pa 30. junija in 31. decembra vsakega leta.

Dobra letina pšenice v Italiji. Na seji korporacije za gospodarstvo z žitom, ki je bila te dni v Rimu, je podpredsednik te korporacije sporočil, da bo letošna letina pšenice v vsakem pogledu zadovoljiva v nasprotju z lanskim letom, ko je bil pridelek pod povprečjem zadnjih let. Lani je Italija pridelala 73 milijonov metrskih stotov pšenice nasproti povprečju, ki je znašalo zadna leta 80.7 metrskih stotov.

Krompirja je dovolj. Iz Rima poročajo, da je krompirja dovolj. Domači pridelek je zadne čase močno narasel, tako da je Italija v tem pogledu lahko brez skrbi. Italija je dosegla tudi v pridelovanju krompirja popolno neodvisnost. Letni pridelek je 27 milijonov 517 tisoč metrskih stotov.

Kuchhold:

Smrt ob potu

Kriminalni roman

Medtem je prišel Recho do porotniških klopi in v bližino sodne mize. Videl je, kako stoje ob mizi in gledajo v neko culo: Rechove oči so zdajci otrpnile od groze: zagledal je bodalasti nož v predsednikovih rokah.

»Recho, zakaj ste temule možu tu ukradli ta nož?«

Recho je odprl usta in izgrgral nekaj nerazumljivih glasov. Obrnil se je in zagledal med prvimi pričami italijanskega delavca. Mrzli pot mu je stopil na čelo, kolena so se mu začela tresti. Kljub vsemu prizadevanju ni mogel izpregovoriti niti besede. Prav ničesar se ni spomnil, da bi bil rekel.

»Recho, ali zdaj priznate, da ste s tem nožem umorili barona Ulrika Schmelinga?«

Grozeči glas predsednika je Rechu spet vrnil zavest. Močno je zmajal z glavo in zajekljal:

»Ne vem... ničesar... prav ničesar, gospod predsednik. Tale nož... saj ga nimam. Ne vem...«

»Recho, nož smo našli v vaši culi!«

Osumljenec se je znova zdrznil, toda takoj se je spet zbral. »Kakor je Bog v nebesih, ne vem, na kak način je prišel nož v culo. To je storil nekdo, da bi padel sum name, gospod predsednik, jaz sem nedolžen.«

Čedalje hitreje je brbljal besede. »To je napravil Nichetti. Ta je bil že dolgo časa hud name. Prav hudoben je. On je morda sam morilec, pa me hoče zdaj napraviti za moril-

ca, hudobnež, krivoprisežnik.« Rechove oči so se sovražno bliskale v Nichettija.

Tedaj je planil državni tožilec pokoncu: »Zdaj sumite tega, a prej ste rekli, da je morilec Bergmann. Ste nas torej nalagali?«

Rechu se je stemnilo pred očmi. Najrajši bi se bil udaril po glavi! Tako neumnega ga je napravil srd na Italijana. Ker ni edel, kaj naj bi odgovoril, je molčal.

»Ali zdaj priznate, Recho, je znova povzel predsednik. »da ste rekli neresnico o odvetniku Bergmannu?«

Recho je začel ihteti. »Prav ničesar ne vem, gospod predsednik. Tisto sem rekel kar tako, ker sem se bal, ker sem tiste reči ukradei... Gospod baron je bil že davno mrtev, ko sem prišel tjakaj. Res ne vem, kdo je morilec?«

»A kaj je z nožem, Recho?«

»Nož sem našel tam. Gotovo ga je morilec pustil na tistem kraju. Ne vem, kdo je morilec.«

»Tako? A zakaj ste vzeli nož s seboj?«

»Všeč mi je bil, gospod predsednik. Pri tem si nisem mislil prav ničesar.«

»Recho, zakaj pa revolverja niste vzeli s seboj?«

»Zato, ker ga sploh nisem videl.«

»A kako nam boste obrazložili sledove krvi na jopiču?«

Recho je široko odprl oči in še bolj obledel. »Sledove krvi?« je rekel in takoj destavil.

»To je gotovo od krvave listnice, ki sem jo vtaknil v žep.«

»Recho, kar ste nam zdaj povedali, je vse zlagano,« je rekel predsednik zelo resno. »Govorite zdaj resnico, rešite svojo vest!«

»Ne vem prav ničesar.«

»Recho!«

»Jaz nisem morilec. Kakor je Bog v nebesih, jaz sem čisto nedolžen!«

Predsednik je vprašujoče pogledal državnega tožilca in Leonovega branilca. Oba sta zmajala z glavo.

Tedaj je odredil deželnosodni svetnik Redlich, naj Recha odvedejo v celico. »Dovolj časa boste imeli, da se boste spomnili resnice,« je rekel za njim. »Spoznali boste tudi, da vam laži ne morejo nič koristiti.«

Opletaje se je šel Recho iz dvorane spremljan od sodnih slug in policista. Iz vrst poslušalcev so zvenele zamolkle kletvice in dvigale so se pesti proti njemu. (Dalje.)

Med porotniki, ki so si drug za drugim ogledali nož in suknjič, je bil še samo eden, ki je bil vztrajno prepričan o Bergmannovi krivdi. Gospod Leinert je zdaj vstal in prošil za pojasnilo glede neke okolnosti, ki se mu vidi zelo važna. Zadna zasliševanja prič da so zbudila videz, kakor da je aretirani Recho izvršil umor. Po teh besedah je Leinert za nekaj trenutkov utihnil in pogledal okoli sebe, da bi videl, kakšnega učinka so deležne njegove besede. Opazil je, da so se oči vseh z neprikritim začudenjem upirale vanj.

»Da, videz,« je ponovil Leinert s povzdignjenim glasom, »kajti rad bi vendar vedel, kako si gospodje razlagajo strele iz Bergman-

vazi, tri železne sulice in nekatere druge reči. Najzanimivejša je gotovo jeklena čelada, podložena z usnjem, ki je zelo podobna današnjim čeladam.

Ko so te dni nadaljevali kopanje, so našli mnogo lepih žar iz črne in rdeče glin. V žarah iz rdeče glin je bil pepel. Te žare so najbrž iz poznejšega časa. Dalje so našli deset latvic, bronast trinožnik s kotličkom,

železno sulico, razne bronaste obročke, žbljčkom podobne predmete, okraski z jantarjevimi jagodami in druge reči.

V Novem mestu in okolici je brčkone še mnogo reči iz ilirskih in poznejših časov. Pravijo, da najbrž tudi ime Kandija izvira iz ilirske dobe. Kandija pomeni mesto ob vodi. Tudi na otoku Kreti imajo Kandijo, ki je tudi iz ilirskih časov.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil 29. junija nasledno službeno vojno poročilo: V noči na 28.

je naše letalstvo bombardiralo letalska oporišča in pristaniške naprave v La Valletti na Malti.

Neko angleško letalo, ki je bombardiralo otok Lampedusa, je bilo sestreljeno od protiletalske obrambe Kr. Mornarice. V severni Afriki so nemška letala napadla in uničila angleška motorizirana vozila na področju med Sidi el Baranijem in Solumom. Sovražna letala so napadla Bengazi in neki kraj v Sirti. V vzhodni Afriki se položaj ni izpremenil.

Vrhovno poveljništvo nemških oboroženih sil na vzhodni fronti je objavilo poročila, iz katerih povzemamo

podatke o dozdajšnjih uspehih nemške vojske proti Rusiji.

Po teh podatkih je bilo v prvih šestih dneh vojne z Rusijo uničeno 2233 ruskih tankov in 4107 letal. Ujetnikov je 40.000 poleg velikih izgub. Dve ruski vojski sta obkoljeni. Nemške čete so doslej vzele: Brest Litovsk, Grodno, Vilno in Kovno. Nemške čete napredujejo na jugu proti Lvovu, na severu pa proti Minsku. Dalje navajajo nemška poročila, da so pri spopadih na morju bili potopljeni štirje ruski rušilci, tri podmornice in en torpedni čoln.

Nemško vrhovno poveljstvo poroča z dne 30. junija, da so

nemške čete zavzele Lvov

Sredi fronte se zožuje obroč okrog obkoljene sovjetske vojske. Njeno severno krilo je stalno v zasledovanju. Ob obali je bilo zavzeto mesto Libava.

novega revolverja. Ali je tudi Recho oddal te strele?»

Državni tožilec je vneto prikimal. Ta okolnost je Leinertovo samozavest zelo okrepila. V svesti si polne zmage se je vsedel in se nato z velikim šumom useknil.

»Priznam,« je začel predsednik, »da smo v tem pogledu še pred uganko. Sodišče samo je bilo na stališču, da razen Bergmanna ni nihče drugi utegnil streljati na barona Schmelinga in sploh streljati v kapeli.«

Branilec Leona je medtem tiho izmenjal nekaj besed z Butowom. »Gospod komisar bi k temu rad nekaj pripomnil, gospod predsednik,« je nato zaklical branilec.

»Prosim, gospod komisar!«

»Tudi jaz sem čisto istega naziranja kakor sodišče,« je dejal Butow. Leinert ga je presenečen pogledal. Butow je to opazil in senca nasmeha je spreletela njegov obraz. »Kljub temu pa trdim, da je streljal Recho.«

Državni tožilec je sunil akte v stran in Leinert je segel z roko v ovratnik.

»Streljali so bili namreč oddani, ko je baron Schmeling že ležal na tleh,« je nadaljeval Butow. »Zaradi tega so bili previsoki. Recho je baronovo velikost le približno ocenil in si je pri streljanju predstavljal mrtevca večjega, kakor je v resnici bil. O tem sem že dolgo časa razmišljal, toda nisem hotel govoriti prej, preden nisem zbral dokazov za Rechovo krivdo. Recho je nedvomno streljal pozneje, da bi sum usmeril na lastnika revolverja. Prav zaradi tega je tudi pustil revolver na mestu.«

Butow je odstopil. Na obrazih porotnikov pa je videl, da so bili nad njegovim mne-

iz Budimpešte poročajo: Madžarska vlada sodi,

da je med Madžarsko in Sovjetsko zvezo nastopilo vojno stanje

zaradi obsojanja vrednih napadov sovjetskega letalstva na neoborožena madžarska mesta. Iz zadnih poročil je razvidno, da so napadi sovjetskega letalstva na Košice bili dosti obsežnejši, kakor pa so mislili v začetku. Sovjetski letalci so Košice napadli trikrat. Prvič so sovjetska letala vrgla 27 bomb, s katerimi so razbila telefonsko centralo. Druge bombe so uničile številne hiše okrog mestne vojašnice. V odgovor na sovjetske letalske napade na madžarsko ozemlje so madžarske letalske sile izvedle letalske napade na sovjetsko ozemlje ter bombardirale važne vojaške cilje. Prizadeta je bila huda škoda. Madžarsko vrhovno poveljstvo sporoča, da so na nekaterih delih meje, zlasti pri Voloczu in Koronyji sovjetske čete začele streljati. Madžarski oddelki so prisili nasprotnika k molku.

»Popolo di Roma« piše, da so pričakovali, kako bo tako zvana poljska vlada v Londonu v veliki zadregi zaradi vojne Osi proti Sovjetski zvezi.

Toda ta poljska vlada se je takoj postavila na stran nasilnih mogotcev v Kremlju,

kakor je to storil angleški ministrski predsednik Churchill. Ta poljska vlada ni znala storiti drugega, kakor da je Sovjetski zvezi predlagala zamenjavo ujetnikov. Dejstvo, da je Sovjetska zveza zasedla ob najhujšem času za Poljsko del bivše Poljske, ni oviralo poljskega generala Sikorskega, da ne bi bil izrekel svojih prijateljskih čustev za Rusijo. »Popolo di Roma« naglašja, da general

njem presenečeni, a tudi prepričani, da se je tako zgodilo.

Samo gospod Leinert je nejevoljno skomignil z ramami. rekel pa ni ničesar več. Pričakovanja poln molk je zavladal v razsežnem prostoru. Vsakdo je čutil, da je Butow povedal odločujočo besedo in da je voz zel razvozlan. Zdaj morata sodišče in državni tožilec zavzeti svoji stališči k izpremenjenemu položaju. V naglici se je zdaj predvajalo zadno dejanje razburljive igre.

Predsednik je opravil zadne formalnosti in državni tožilec je začel govoriti. Pojasnil je, da Rechove izpovedi ne more več upoštevati, da je s tem veriga indicijev pretrgana in da spričo tega sam predlaga oprostitev obtoženca.

Viharno ploskanje je zagrmelo v prostoru. Trajalo je precej časa, preden je mogel predsednik spet pomiriti dvorano. Z ostrimi besedami je obsodil postopanje občinstva in je zagrozil, da bo dal dvorano izprazniti. Nato je vstal branilec. Opustil je branilni govor, češ da niti trenutek več ne dvomi, kakšna bo sodba porotnikov. Vsaka nadaljnja beseda da je neplodno podaljšanje kratenja svobode nedolžnemu obtožencu.

Nekaj trenutkov pozneje so bile porotniške klopi prazne. Prav tako pa tudi prostor, kjer je sedel obtoženec.

Cela večnost pa je ta čas bil za Rono, katere srce je divje razbijalo. Enkrat je uprla pogled na predsednika in videla, da so jo njegove oči tolažeče pogledale.

Nato so se odprla vrata in porotniki so spet zasedli svoje klopi. Tudi Leon Bergmann je spet sedel na svoji zatožni klopi. Zadnje minute so mu bile silno mučne. V

Sikorski na srečo zastopa le sebe in svoje gospodarje v Londonu in Washingtonu.

Bolgarski listi pišejo,

da se je Sovjetska Rusija hotela postaliti tudi Balkana.

Razširiti da se je hotela čez Bolgarijo in bivšo Jugoslavijo do Jadranskega morja. Listi tudi navajajo, da je ta sovjetska zamisel imela oporo v zadni vladi bivše Jugoslavije. Dalje naglašajo bolgarski listi, da bo Bolgarija prekinila državniške odnose z Rusijo.

Iz Bratislave poročajo: Predsednik republike Tiso je izdal na slovaški narod razglas, v katerem sporoča, da

je slovaška vojska prekorčila mejo in da se bo združila z nemško v skupnem boju proti Sovjetski zvezi.

Slovaška se smatra v vojnem stanju z Rusijo. Po želji slovaške vlade je vlada Švedske sprejela zastopstvo slovaških koristi v Sovjetski Rusiji.

Iz Vichyja poročajo: Francosko poveljstvo v Siriji je v svojem vojnem poročilu objavilo, da 27. junija popoldne, nasledno noč in 28. junija dopoldne na fronti ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

Na področju pri Damasku so Angleži zamar poskušali predreti francoske postojanke.

Garnizija v Palmiri je še nadalje odločno vzdržala pritisk angleških motoriziranih sil. Letalstvo je bilo krepko na delu in je blizu obale bombardiralo neko angleško ladjo. Sovražno letalstvo ni izvedlo nikakega napada. Po vesteh turških listov so se francoske čete v Siriji pod pritiskom De Gaulleovih čet nekoliko umaknile in zavzele nove položaje. Boji se bijejo zdaj južno od Nebeka. De Gaulleove čete si z velikimi žrtvami prizadevajo obkoliti francoske vladne čete na področju Bejruta. Po ogorčenih borbah, v katerih so imele De Gaulleove čete velike izgube, je uspelo tem četam iztisniti francoske čete iz Seidnaye.

Iz New Yorka poročajo: Ameriško časopisje

kljub nemškim uspehom izraža upanje na uspešno rusko obrambo.

Tako trdijo nekateri ameriški listi očitno iz ruskih virov, da se je Rusom posrečilo zlomiti in zaustaviti nemško napredovanje proti Minsku. Te vesti hočejo tudi vedeti, da so ruske čete pri tej priložnosti uničile šest nemških polkov in neko nemško tankovsko brigado. Nadalje trdijo ameriški listi, da so

odločujočem trenutku je še posebno čutil grozečo nevarnost. Zaman mu je govoril razum, da mora biti oprostjen. Strah, silni strah ga je tlačil.

Ničesar ni videl razločno, ko je bil spet v dvorani. Nekaka megla se mu je napravila pred očmi. Tudi slišal ni ničesar drugega kakor nekake zamolke glasove, katerih smisla ni razumel. Nato pa je zdajci čisto razločno zazvenelo na njegova ušesa! Prost, prost!

Prost. Kolikokrat je to že doživel pri svojih zagovarjancih. Zdaj je to doživel na samem sebi. Okoli njega je šumelo kakor pomladni vihar. Prost! Prost!

Planil je pokoncu. Tisoč rok ga je vlekle skozi dvorano in pritiskalo proti vratom. Smejoči se, jokajoči obrazi so prihajali k njemu, da bi mu stisnili roko. Šele zunaj na hodniku se je razšla gosta množica tujih ljudi in se spoštljivo umaknila. Pred njim je stala Rona z bleščečimi očmi, smejoča se med solzami, njegova rešiteljica! Tedaj je pozabil vse-okoli sebe in jo brez besede objel.

DEVETNAJSTO POGlavJE

Vseučilišče se je pripravljalo na oddih. Velike počitnice so se bližale. Že mnogo slušateljcev je bilo odšlo. Zbežali so z zaprašenih, neznošno vročih ulic velemesta v domače gozdove, na daljne gore, k modremu morju. Baronica Elizabeta Schmelingova je še vztrajala. Bilo je zadno predavanje, ki ga je imel stari profesor kazenskega prava Ginzl v tem tečaju. Bilo je popoldne in predavanje je bilo spričo silne soperice dolgočasno.

na reki Prutu odbile ruske čete napad šestih nemških pehotnih polkov. Veliko pozornost posvečajo ameriški listi moskovski »Pravdi«, ki je pisala, da je za zmerom minil čas cenenih nemških napadov in da je napočil čas povračila. Prav tako pa prinašajo ameriški listi tudi vest iz nemškega vida, da je bila uničena v sredni Poljski ena čela ruska divizija. — Iz Stockholma pa poročajo, da švedski listi nič ne verjamejo, da bi mogle ruske čete kljub ogorčenemu odporu dalje časa vzdržati nemški pritisk.

Iz Berlina poročajo: Govor ameriškega tajnika za zunanje zadeve Sumnerja Wellesa o spopadu med državami Osi in Rusijo je v Berlinu zbudil majhno zanimanje. Tisk je objavil le nekaj posmehljivih opazk o dejstvu, da je smatral ameriški tajnik za zunanje zadeve za potrebno, ponoviti v bistvu Churchillovo izjavo, da morajo iti demokracije skupno s Sovjetsko zvezo. »Börsen-Zeitung« piše,

da je po Sumnerju Wellesu Nemčija tista, ki hoče zavojevati svet, in ne Moskva, ki je s silo zavzela baltičke dežele, kos Finske, Besarabijo in Bukovino

ter hotela iztegniti svojo roparsko roko na Dardanele in Bolgarijo. Ne Moskva, ampak Nemčija da bi nesramno in z brezprimerno krutostjo zaslužila te narode. Po trditvi Sumnerja Wellesa ni kršila nemško-sovjetske pogodbe Moskva, ki je hotela zabosti Nemčijo v hrbet, ampak Nemčija. ki je ostala mirna do teh manevrov in je s tem dala dokaz brezmejnne potrpežljivosti, dokler je ni naravni nagon samoohranitve in čut evropske odgovornosti prisilil odločno nastopiti. Brez sramu in zlobno se je drznil Sumner Welles, kakor dalje izvaja »Börsen Zeitung«, trditi, da za voditelje Nemčije pogodbe niso drugo kakor orodje za prevaro in zlobna napoved morilskih namenov. Po Sumnerju Wellesu zdajšnja nemška vlada ne pozna častnih besed. Z ljudmi njegovega kova, zaključuje glasilo nemške vojske, ni mogoče častno razpravljati.

Iz Zagreba poročajo: Objavljen je bil zakon o sestavi vlade nezavisne hrvatske države.

Zakon pravi med drugim: Hrvatsko vlado sestavljajo predsednik, podpredsednik in ministri. Posebna ustanova v vladi je zakonodajni komisariat s predsednikom, ki ima stopnjo ministra. Poglavnik postavlja in odstavlja ministre z odlokom, ki mora imeti tudi podpis predsednika vlade. Predsednik,

podpredsednik in ministri morajo pred nastopom priseči poglavniku ter podpisati izjavo o svojem imetju in o imetju svojih rodbin, razen tega pa izjavo, v kateri se obvezujejo, da ne bodo med trajanjem svoje državne službe sprejeli nobenega plačanega posla. Hrvaška vlada je sestavljena takole: predsednik, podpredsednik, zunanji minister, minister za narodno obrambo, minister za pravosodje in verstvo, notranji minister, minister za delo, minister za promet in javna dela, minister za vzgojo, minister za javno zdravstvo, minister za kmetijsko gospodarstvo, minister za finance, minister za industrijo in trgovino, minister za gozde in rudnike, minister za korporacije in zakonodajni komisar. Za važne zadeve, ki se nanašajo na narodno življenje, se lahko na poglavnikovo zapoved ustanovljajo posebna državna ravnateljstva z ravnatelji, ki jih imenuje poglavnik na predlog predsednika vlade. Ta državna ravnateljstva so odvisna naravnost od predsednika vlade, imajo pa svoje posebne denarne obračune. Ministri, državni podtajniki in državni ravnatelji so odgovorni poglavniku.

Iz New Yorka poročajo:

Obljuba pomoči, ki jo je dal Roosevelt Rusiji na nedavnem posvetu za tisk, in odlok, na osnovi katerega je osvobojen sovjetski denar, naložen v Zedinjenih državah, ki je bil doslej pod zaporo, je nemalo presenetil newyorške politike.

Mnogi menijo, da je praktično nemogoče dati Sovjetski zvezi obljubljeni ameriško pomoč zaradi obstoječega pomanjkanja materiala in zaradi prevoznih težkoč.

Iz Stockholma poročajo: Po zadni seji švedske poslanske zbornice je bilo razglašeno tole uradno sporočilo:

Zaradi spopada med Nemčijo in Sovjetsko zvezo je nastal izreden položaj, ki ga Švedska spremlja s skrbjo, da bi ohranila lastno neodvisnost

ter ostala izven vojnih zapletljajev. Novi položaj nas je torej postavil pred nekatera vprašanja. Finska in Nemčija sta nas prosili dovoljenja za prehod ene divizije iz Norveške na Finsko, pri čemer bi uporabljali naše železniške proge. Švedska vlada je z odobritvijo zbornice dovolila, hkratu pa ukrenila vse potrebno, da zagotovi švedsko državno neodvisnost.

Moka iz soje je izredno red ilna

Pravilno pečen kruh iz mešanice krušne in sojine moke je okusen — Sojo bi kazalo gojiti tudi pri nas

Pravilno pečen kruh iz mešanice krušne in sojine moke je okusen. — Morda bi kazalo sojo spet gojiti pri nas.

O soji smo že pred leti mnogo pisali. Šlo je takrat za to, da se tudi pri nas uvede ta kitajska stročnica, podobna grahu in fižolu. Ima namreč soja izredno hranilno vrednost, čeprav sicer ni tako okusna, kakor je naš fižol, ker nekoliko greni. Rekli smo takrat v našem listu, da bi jo zaradi izredne hranilnosti kazalo pridelovati vsaj kot krmo svinjam. Nekateri so jo takrat začeli gojiti, a se ni obnesla. V naših krajih traja poletje prekratko časa, zato ni v redu dozorevala. Sodimo pa, da to ni bil glavni vzrok neuspevanja, pač pa nepravilno ravnanje z njo. Ni dvoma, da so naši poizkusni gojitelji posvečali premalo brige rasti soje.

Morda bi v teh časih ponovno poskušali gojiti sojo. Za letos je seveda prepozno. Naj navedemo, kako mnogostranska je uporaba soje, ki jo na Kitajskem silno cenijo. Iz soje

izdelujejo dober sir ali jedo sojo kakor fižol in mešano z rižem. Iz soje izdelujejo olje in ostanek porabljajo kot moko, ki je zelo redilna, a nima grenečega okusa.

Moka iz soje je prišla zdaj v promet tudi v naši pokrajini. Zelo redilna je in po vrhu je cenena. Gospodinje, ne bojte se je; Seveda pa je s sojino moko treba drugače ravnati kakor z žitno, da ne bo razočaranja. Vedeti je treba predvsem, da ne kaže peči kruha iz same sojine moke in da te moke ne smemo kratkomalo primešati drugi krušni moki. Najprej je treba iz sojine moke skuhati močnik in ga primešati krušnemu testu iz navadne krušne moke. Razmerje med navadno in sojino moko naj bo le 3:1, to se pravi četrt kilograma sojine moke in tri četrti kilograma navadne krušne. Priporočljivo je tudi, da primešate testu več kvasa. Kruh iz sojine moke vzhaja teže. Pravilno pečen kruh iz takšne mešanice se prav nič ne razlikuje po okusu od kruha iz žitne moke, a je zelo redilen.

Ko je profesor končal svoje predavanje in prijazno se smehljaje prikimal slušateljem, je ostal njegov pogled na Elizabetinem pametnem obrazu. Ko so visokošolci zapustili dvorano in je Elizabeta spravila svoje reči v torbico, je profesor stopil k njej.

»Gospodična baronica, vam se moram še posebej zahvaliti za vaše živahno zanimanje,« je rekel prisrčno. »Ni jih mnogo med visokošolci, ki bi bili tako zvesti slušatelji, kakor ste bili vi.«

Elizabeta je lahko zardela. »Prav za prav bi se morala jaz vam zahvaliti za neštete pobude...«

Tedaj se je profesor Ginzl zasmel in jo prekinil: »Za božje ime, nikar mi ne laskajte! Že vem, da sem star, dolgočasen predavatelj!«

Elizabeta je hotela še nekaj reči, toda profesor ji ni pustil. »Ne, ne, gospodična Schmelingova. Tako je, kakor sem rekel. Prav zaradi tega me vaša pozornost še posebno veseli. Videl sem, da je v vas res ljubezen do znanja. Res, pravo znanstveno zanimanje. Sicer bi si gotovo ne bili izvolili pravnega študija, ki pri nas pač ne nudi ženskam možnosti za zaslužek.«

»Na to pa res nisem nikdar mislila, gospod profesor. Toda delujem lahko kljub temu v tej stroki. Tudi kar tako. S peresom,« je menila živahno spričo lepega smotra, ki ga je videla pred seboj. »V vaših predavanjih sem se naučila tudi zanimivega, kar me izpodbuja k temeljitemu študiranju. Prav pri prenosu našega kazenskega postopka je še mnogo dela! Če bi mogla s svojim delom vsaj malo prispevati k izboljšanju...«

Profesor ji je stisnil roko. »Upam,« je rekel. »To upam! Bodite pozdravljeni in na svidenje! Saj se spet vidiva, kaj ne, gospodična Schmelingova?«

»Da, gospod profesor, po počitnicah bom spet v Berlinu.«

»Zdaj pa boste šli malo na morje ali pa v gore, kaj ne?«

»Ne, peljem se v Zehlen, svoj rojstni kraj.«

»Tako, tako.« Profesor je nekaj časa zamišljeno gledal pred sebe. Žalostni dogodki, umor mladega barona Schmelinga, aretacija odvetnika Bergmana — vse to, kar je bilo v glavnem mestu še pred kratkim glavni predmet pogovorov, mu je padlo na um. Spominjal pa se je tudi časopisne notice, ki je še enkrat pogrela sodno obravnavo proti Bergmannu in podala zadno pojasnilo dejanja. Aretirani delavec Rechov je bil naposled priznal, da je zabolil barona Schmelinga. Ko je bil opazoval čudno obnašanje Leona Bergmana že nekaj dni poprej, mu je bil skrivaj sledil h kapeli v pričakovanju, da bo tam Bergmann izvršil umor. Recho si je tak hotel prihraniti umor in je upal, da bo lahko umorjenega opleni. Ko pa je potem odvetnik Bergmann zbežal, je Recho izvršil umor, da je prišel do denarja.

»Gotovo je olajšanje za vas,« je znova povzel besedo profesor, »da je zločin naposled čisto pojasnjen in da mu bo sledila tudi primerna kazen.«

Elizabeta je zmajala z glavo. »Ne gre mi za to, da je zločinec kaznovan, gospod profesor. Brata mi ne more nihče vrniti. Prav je le, da je s tem zbrisan vsak sum z gospoda Bergmana.«

»Gospod Bergmann bo kljub temu zapustil Berlin, kakor sem slišal.«

»Da, preseli se v Freiburg, kjer je doma njegova nevesta, odnosno od včeraj njegova žena,« je rekla Elizabeta.

»To mi pa še ni znano, gospodična Schmelingova! Od kod pa veste to?«

»Doktor Märten, ki je moj dober znanec, in njegova žena sta bila pričji pri poroki. Sicer pa se je gospod Bergmann nalašč kar na tihem poročil.«

»Seveda, seveda, saj ni čudno. Če bi javnost izvedela za njegovo poroko, bi se vse čenčanje ponovilo. No, na svidenje, gospodična Schmelingova.«

Profesor Ginzl je vzdignil svoj široki, črni klobuk in šel.

Počasi je korakala Elizabeta proti Brandenburškim vratom. Ni se ji dalo, da bi šla že domov. Iz jasne modrine neba je gorelo avgustovo sonce na asfaltirana tla. Zrak je bil težek in dušljiv. Toda nekaj je bilo v tem zraku, nekaj poletno sladkega, kar jo je spominjalo na njen dom, na dneve žetve, ko vozijo s snopi naložene vozove na dvorišče, ko mladeniči z ogorelimi rokami mečejo kričečim deklam zlati tovor z voza. Nekaj tiste tople, sanjave tišine domačih mecesnovih gozdov, kjer zdaj začenjajo rdeči jagode med praprotnjo in mahom, je zajelo njeno srce in ga napolnilo s hrepenenjem po mecesnih in brezah, ki gledajo s peščenih rjavih gričev na rečno dolino Zehlena, na razsežno polje domačega posestva. Rž je že požeta, zdaj sika kosa pač že po drugem žitu. Jutri pojde domov. Domov, preden bo zapihal veter čez strnišče, domov, preden mine poletni čar.

Dobili smo sojo iz Banata, kjer odlično uspeva. Gotovo so vrste soje, ki bi uspevale tudi pri nas. To bi znali povedati strokovnjaki, ki bi dali tudi navodila za pravilno gojitev.

Obiraj lipovo cvetje

Lipe začenjajo cveteti. Zdaj je čas, da nabereimo čim več lipovega cvetja, saj je lipov čaj zdravilen in okusen. Kolikor lipovega cvetja ne potrebujemo doma, ga prodamo.

Nabirajmo pa tudi druga zdravilna zelišča, ki so prav tako dobra za zdravilne čaje in nadomeščajo tako imenovani ruski čaj, za katerega je treba šteti lepe denarce.

Kolikokrat smo že za pristni kitajski ali

ruski čaj z dragim denarjem pokupili prav mnogo robidovega listja, ki so ga ženske nabrale po naših krajih, trgovci poslali v tujino za malenkost denar, nazaj smo pa dobili v lepih zavitkih svoje predelano robidovo listje za drag denar kot pristni ruski ali kitajski čaj.

Kako odličen po okusu in kako zdravilen je čaj, pripravljen iz raznovrstnih domačih cvetic in rastlin, so nas prepričala že razna domača podjetja, ki so dala v promet raznovrstne mešanice kot nadomestek za drage, iz tujine uvožene čaje.

V dobi češenj, jagod in borovnic opozarjamo ljudi, naj zbirajo in suše peclje češenj, jagodovo listje, od borovnic pa tako jagode kakor listje, ker je posušeno oboje prav dobro za čaj.

Papeževa poslanica trpečim ljudem

Iz Vatikana poročajo:

Dne 29. junija je papež govoril po radiu o božji previdnosti v človeškem dogajanju. Papež se je spomnil preganjanja prvih kristjanov in tolažilnih besed, ki jih je naslovil nanje takratni naslednik sv. Petra. Rekel je, da je tudi njemu tesno pri srcu ob misli na trpljenje, ki vlada danes na svetu, toda v tem viharju so tudi izpodbudni prizori, ki odpirajo srca velikim in svetim pričakovanjem: velikodušna hrabrost v obrambi osnov krščanske prosvetljenosti, zaupanje v zmago, močna ljubezen do domovine, junaška dejanja, izbrane duše, pripravljene za vsako žrtev, oživiljenje vere in usmiljenja.

Papež je nato govoril o škodi, ki jo je povzročila vojna, in je dejal, da je treba kljub vsem nesrečam zaupati v Boga. Božji previdnosti ne uide nič. Bog lahko dopusti, da začasno prevladujejo brezboštvo in krutost kakor tudi trpinčenje nedolžnih ljudi in žalostne zatemnitve občutka pravičnosti, toda zmagoslavje zla ni trajno. Božja ura bo prišla, ko bodo upostavljeni med narodi pravica, mir in pomirjenje. Ni treba videti samo trnja, ki povzroča bolečine, ampak tudi zasluge, ki jih prinaša trpljenje.

Svojo poslanico je končal papež z besedami: Mislimo nate, dragi Rim in te predvsem blagoslovljamo v zavesti, da ne boš zanimal svoje vere, blagoslovljamo ves italijanski narod, med katerim je središče Cerkev in ki je vedno ohranil svoje slavne katoliške tradicije. Blagoslovljamo slednič ves svet, kjerkoli so naši sinovi, ki so nam enako dra-

Ko je Elizabeta tako zamišljena korakala, je zaslišala hupanje. Avto se je peljal mimo nje proti železniški postaji. Spoznala je Leona Bergmanna, ki se ji je odkril, in Rono, ki ji je še pomahala z ruto. Medtem so se že druga vozila vrnila vmes in ji vzela pogled. Slika se ji je zdela kakor sen in je minila kakor sen.

V avtu se je Rona stisnila k ljubljenski možu. »To je bil zadni pozdrav iz najine preteklosti, Leon,« je rekla Rona tiho.

»Da, srček,« ji je odvrnil in poiskal njeno roko. »Zadni pozdrav. Še nekaj minut, nato pa ostane vse tisto za nama in izgine za zmerom. Tam pa, kjer zdajle zahaja sonce, naju čaka najin novi, lep svet.«

K O N E C.

× Številke 13 se povsod boje. Večina ljudi smatra številko 13 za nesrečno. Praznoveren je poslovni svet tudi v deželi dolarjev, kjer so pred kratkim sezidali nov nebotičnik. Najrazličnejši uradi in podjetja so se potegovala za prostore v posameznih nadstropjih, samo trinajsto nadstropje ni bilo mogoče oddati, čeprav je bila najemnina zanj precej nižja. Nekega dne se je pa le našel poslovni človek in je za potrebe svojega podjetja najel celo trinajsto nadstropje. Toda tudi ta mož je bil praznoveren in si je s posebno pogodbo zagotovil, da se mora trinajsto nadstropje imenovati štirinajsto. Lastnik nebotičnika je tej želji ustregel in je nato moral spremeniti številke tudi na vseh ostalih višjih nadstropjih.

gi, medtem ko nam trepeče srce ob misli na one narode, ki trpe v zdajšnji krvavi nesreči, ko je zemlja prepojena s tolikšno žalostjo in tolikimi solzami.

Papež je na koncu podelil apostolski blagoslov. Poslanica, ki jo je govoril Pij XII. v italijanščini, je bila prevedena v razne jezike.

Novice

* **Vojni invalidi so bili deležni pri Visokem Komisarju Ekscelenci Grazioliju polnega razumevanja.** Te dni je spet izšlo glasilo Zdrženja vojnih invalidov »Vojni invalid«, ki objavlja številne zanimive vesti o invalidskih zadevah. Zastopniki Zdrženja invalidov so bili 4. junija sprejeti pri Visokem Komisarju Ekscelenci Grazioliju. Predložili so spomenico z obrazložitvijo vseh invalidskih zadev v Ljubljanski pokrajini. Visoki Komisar je izjavil, da bodo nova oblastva upoštevala vse pridobljene pravice invalidov, zaščitene z zakonom. Zanimal se je tudi, ali so bile invalidnine redno izplačane. Kako resno skrbi je Visoki Komisar posvetil tudi invalidskim zadevam, izpričuje pač najbolj njegov velikodušni dar ubožnim družinam vojnih žrtev.

* **Plemenit dar.** Ugledna novomeška tvrdka Jožko Povh je darovala za ubožne znesek 2000 lir. Oblekla in preskrbela pa je poleg tega z živežem več revnih siromašnih družin. Ta plemeniti čin g. Povha in njegove ge. soproge Marije zasluži vso pohvalo javnosti. Uverjeni smo, da bo še mnogo pomemalcev.

* **Sodnik Viktor Durini je umrl.** Na svojem domu v Novem mestu je po dolgem trp-

ljenju umrl sodnik novomeškega okrožnega sodišča g. Viktor Durini. Služboval je več let tudi v Mokronogu in Črnomlju. Zaradi svoje ljubeznive narave in pravičnosti je bil med ljudstvom zelo spoštovan in priljubljen, pri svojih predstojnikih pa kot odlični pravnik visoko cenjen. Blag mu spomin!

* **Smrt uglednega moža.** V Ljubljani je umrl upokojeni knjigovodja Zadržne zveze g. Anton Kilar. Pokojnik je bil iz ugledne ljubljanske rodbine. Bil je brat zdaj že pokojnega generala Adolfa Kilarja, a njegov drugi brat Riko, višji uradnik Trboveljske premogokopne družbe, je kot bivši jugoslovanski rezervni oficir še v ujetništvu. Bodi vrlemu rajnkemu lahka zemlja!

* **Smrt znanega glasbenika.** V Ljubljani je za kapjo preminil g. Ferdo Juvanec, znan šolnik in glasbenik, star 69 let. Po rodu je bil od Sv. Vida pri Cerknici. Kot učitelj je služboval v Cerknici, v Postojni in pri višjem šolskem svetu. L. 1926. je stopil v pokoj. Znan je bil kot skladatelj in vodja pevskih zborov. Časten mu spomin!

* **Smrt ugledne ljubljanske gospe.** Te dni je po dolgi bolezni umrla ga. Julija Staretova, hišna posestnica v Tavčarjevi ulici. Pokojnica je bila iz znane Zupančičeve narodne rodbine v Dolskem, vdova po pokojnem Francetu Staretu, uglednem slikarskem in pleskarskem mojstru. Rajnka je bila zavedna žena, ki je rada podpirala vse narodne ustanove. Bila je članica raznih narodnih društev in ena izmed prvih, ki je pristopila k Vodnikovi družbi, kateri je ostala zvesta do svoje smrti. Pokojnici blag spomin, njenim sorodnikom naše sožalje!

* **Naši ujetniki se vračajo iz nemškega vojnega ujetništva.** Visoki Komisar Ekscelenca Grazioli je svoječasno obljubil, da se bo zavzel za slovenske vojne ujetnike v Nemčiji, ki so doma iz Ljubljanske pokrajine. Ta obljuba se je že izpolnila. Te dni je prispela prva večja skupina naših vojnih ujetnikov, in sicer 300 vojakov in oficirjev. Priljajali so se iz Kosovske Mitrovice. Sledilo bo pa še več skupin. Ujetniki so bili seveda zelo veseli in zadovoljni, da so spet na domačih tleh.

* **V Črnomlju so lepo postregli slovenskim ujetnikom.** Slovenski ujetniki, ki so se te dni vračali v domovino, so bili v Črnomlju na postaji prijetno presenečeni. Italijanski vojaki so vsem postregli z vinom, sirom in kruhom. Pa tudi Črnomelci so jim nesli na postajo vse, kar so v naglici mogli pripraviti. Prizori na postaji so bili prav ganljivi.

* **Premog in cement smo dobili.** Iz Trbovelj je prispela te dni v Ljubljano večja količina premoga, ki se bo porabil v prvi vrsti za industrijo, pa tudi za gospodinjstve potrebe. V bodoče bo dobavljala premog iz tujine in ga razdeljevala centrala za kurivo

K nedavnemu obisku Ekscelence Marinellija v Ljubljani

Državni podtajnik Ekscelenca Marinelli in Visoki Komisar Ekscelenca Grazioli v pogovoru med delavci

v Rimu. V Ljubljano je prispela tudi večja količina cementa, ki so ga prejele tvrdke, katerim se najbolj mudi z nadaljevanjem gradbenih del.

* **Verižniška kava je razdeljena med dobrodelne zavode.** Te dni je bil prijet Josip Valant, ker so pri njem dobili veliko količino kave, katero si je nakopičil, da bi z njo verižil. Naznanjen je bil sodnim oblastem. Ekselencija Visoki Komisar je odločil, da naj se vsa zasežena kava brezplačno razdeli naslednjim dobrodelnim ustanovam: otroškemu zavetišču v Zeleni jami, Marijanišču, občinskemu zavetišču za onemogle in stare, Jožefišču, splošni bolnišnici, in otroški bolnišnici. Voditelji teh zavodov so v imenu svojih varovancev izrekli Visokemu Komisarju najglobljo zahvalo.

* **Sarajevo se zdaj imenuje Sarajvo.** Kakor poroča hrvatsko časopisje, je veliki župan župe Vrhbosne Derviš Omerović izdal naredbo o spremembi dozdajšnega uradnega imena mesta. Po tej naredbi se Sarajevo odslej piše v vseh službenih spisih Sarajvo.

* **Vojak ga je rešil.** 37letni Benjamin Metelli iz Chiarija se je kopal v reki Ogliu. Nenadno pa mu je postalo slabo. Čeprav izkušen plavač, je začel klicati na pomoč. Metelli bi bil brez dvoma utonil, da ni slišal njegovih klicev 29letni vojak Dionizij Micheli, ki je brez pomislekov skočil v vodo in mu z velikim naporom rešil življenje.

* **Sreča se je nasmehnila naredniku.** Prvo premijo loterije Di Tripoli v znesku treh milijonov lir je zadel 26letni narednik Gino D'Angello iz Mozzana. Drugi dobiček v znesku 1.200.000 lir je sreča dodelila 36letnemu polirju Innocenzu Marottiju, tretjo premijo v znesku 480.000 lir pa 30letnemu uradniku Furiu Cuginiju.

* **Prve breskve na ljubljanskem trgu.** Na trgu so se pojavile že prve breskve. Prodajajo jih po 43 Din za kg.

* **Nova čebula na ljubljanskem trgu.** Čebule je začelo pomladi že občutno primanjkovati in je na trgu nekaj časa sploh ni bilo. Gospodinje, ki so se s čebulo zalagale sproti, so bile zaradi pomanjkanja čebule često v zadregi, če so jo pa dobile, so jo morale plačati po 16 do 18 din za kg. Zadrega je zdaj premagana, ker je iz južnih krajev prišla v Ljubljano nova čebula, ki se prodaja po 12 in 14 din za kg.

* **Seno so pospravili.** Ob lepih dnevih so kmetovalci spravili pod streho večino sena, ki je letos prav lepo. Zaradi precejšnje vročine, ki je pritisnila zadne dni, je začelo rumeneti žito, ki bo kmalu godno za žetev.

* **Smrtna nesreča mladenke v zvoniku.** Strašna nesreča je zadela 15letno delavčev hčerko Štefko Habičevu v St. Lenartu. V nedeljo popoldne je šla v domačo cerkev zvonit. Začela je poganjati veliki zvon. Nesreča pa je hotela, da je deklico zadela težki kembelj, pod katerim je stala. Udaril jo je s tolikšno silo v lobanjo, da ji je počila. St. rota se je zgrudila nezavestna. Brž so prihiteli ljudje ponesrečenki na pomoč, odnesli so jo iz zvonika in jo prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki so se trudili okrog nje, toda stanje je bilo brezupno. Zato so siroto prepeljali svojci spet nazaj na dom. Štefka je vsot umirala in doma izdihnila. Nesrečna smrt ljubeznega dekleta je zbudila iskreno obžalovanje.

* **Tri smrtne nesreče v Lombardiji.** V Falckovi jeklarni v Sesto San Giovanni blizu Milana se je pri delu smrtno ponesrečil 34letni delavec Cesare Sartori. Ubil ga je električni žerjav, ki je dvigal blok železa. — 17letni Sergio Tommasini iz Parme se je napotil zvečer z 10letnim bratcem do ribnika, da bi se okopal. Sergio se je slekel, skočil v vodo in čez nekaj minut izginil bratcu izpred oči. Deček je prestrašen čakal na bratovo vrnitev do 23. ure, a zaman. Naposled je le stekel po pomoč. Prihiteli so ljudje, ki so po dolgem iskanju potegnili truplo iz vode. Sergija je verjetno v premrzli vodi prijel krč. — Nenavadna nesreča se je pripetila trem deklicam v Sesto San Giovanni. Dekletca so se igrala na pločniku pred domačo hišo, ko je z višine padel kos zidnega ometa in vse tri podrl. Male ponesrečenke so hitro prenesli na postajo Rdečega

križa. Najmanjša, Dina Rossijeva, je izdihnila pri prevozu.

* **V olju je utonil.** Nenavadna nesreča se je primerila v Trstu. 44letni delavec Valentin Mauri, uslužben v industrijskem zavodu »Gaslini«, je delal v svojem oddelku v bližini velike kadi, polne olja. Mož je po naključju nenadno padel v kad in utonil, preden so ga mogli rešiti tovariši.

* **Strela je udarila v hišo na Proseku.** Stara kmetovalca Josip Pertot in njegova žena sta nedavno popoldne brezskrbno sedela pri ognjišču v kuhinji svoje hiše. Zunaj je divjala nevihta. Nenadno pa je tresčilo v hišo skozi dimnik. Strela na srečo ni terjala človeških žrtev. Podrla je le nekaj stolov in posodo s polic, poškodovala ognjišče in okadila zidovje.

* **Toča je klestila v okolici Višnje gore.** Te dni popoldne so okoli Višnje gore začele padati debele kaplje, ki so se hitro spremenile v močan naliv s točo. Cele četrt ure je trajal naliv. Kazalo je, da bo toča uničila vse, kar je zelenega in cvetočega. Toča je sicer oklestila nekaj drevja in poleglo je žito, kar pa se bo še popravilo.

* **Strela v jasnega je udarila v avto.** V bližini Novare je bila nedavna noč izredno vroča, tako da so skoro na brezoblačnem nebu švigale strele na vse strani. V tej nemirni noči je vodil 32letni vozač Marko Romusso tovorni avtomobil krp iz Novare proti Milanu. Nenadno pa je tresčilo v vozilo in pri tem je dobil vozač hude opekline. Tri bale krp so na mestu zgorele.

* **Strela je ubila deklico.** V vasi Kovku pri Kanalu je nedavno divjala nevihta med katero je strela udarila v hišo, v kateri so bile 28letna Danijela Jugova, 42letna Stefanija Ipavčeva in 14letna Katarina Jugova. Strela je vse tri oplazila, toda na mestu je obležala mrtva le Katarina, medtem ko sta ostali dve obležali nezavestni. Ker se je vnela hiša, so drugi vaščani prihiteli na pomoč in hitro poklicali reševalce, ki so Danijelo Jugovo in Ipavčevo prepeljali v bolnišnico.

* **V gradič pri Rifemberku je te dni udarila strela.** Ogenj je zajel tudi nekaj zraven stoječih gospodarskih poslopaj, med njimi kozolec, v katerem je bilo polno sena. Na pomoč so prihiteli gorški gasilci, ki so ogenj omejili. Grad je last barona Levetzowa.

* **V Soči je utonil.** V petek se je pripetila v Gorici huda nesreča. 18letni Avgust Devetak jo je mahnil k Soči, da bi se okopal. Fant pa ni bil dober plavač in se je na svojo nesrečo odpravil prav na najnevarnejše mesto blizu železniškega mostu. Zaneslo ga je v vrtinec, kjer je utonil.

* **Vročina kriva požarov.** V rimskih predmestjih je prišlo zadnje čase do več požarnih nesreč. Zaradi žgoče vročine je les naglo vnetljiv. Tako se je vnel zaradi neprevidnega ravnanja s cigaretim ogorkom hlev, v katerem je bilo več konj. Preden so mogli mestni gasilci uničiti ogenj, je ena lopa že zgorela in z njo dva dirkalna konja. Blizu tega kraja je zgorela še druga lesena baraka.

* **Smrtna nesreča na cesti pri Vidmu.** Na cesti Videm-Pozzuolo se je pripetila v petek zvečer huda nesreča. Neznani avtomobilist je v bližini pokrajinske umobolnice povozil 30letno Josipino Rigovo. Nesreča se je pripetila zaradi tega, ker žena ni opazila vozila z zasenčenimi žarometi. Ponesrečenka je bila prepeljana v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima počeno lobanjo in druge poškodbe. Kmalu po prevozu v bolnišnico je umrla.

* **Z gobami se je v Novari zastrupila družina Antona Trova.** Gospodinja je pripravila jed iz gob, katerih ni poznala dobro. Nekaj ur po zaužitju so očeta, mater Marijo, 9letnega sina Jurija in štirimesečno hčerko Fosho začeli mučiti krčli. Štirimesečna hčerka je strup zaužila z materinim mlekom. V bolnišnici so vsem nesrečnikom takoj priskočili na pomoč, toda oče in mati sta v silnih mukah kmalu izdihnila.

* **Strašno dejanje blazneža.** V Mantoni v Istri je bil 28letni kmetovalec Anton Dočetić v vinogradu s svojimi domačimi. Nenadno je zagrabil puško in začel je streljati v

domače. Ubil je lastno mater in svakinjo ter ranil očeta, starega 74 let, in drugo svakinjo. Ranjence so prepeljali v puljsko bolnišnico. Mladega moža, ki je svoje dejanje izvršil v blaznosti, so spravili na varno.

Iz Spodnje Štajerske

Življenje v Rogaški Slatini. V tem času je bila prejšnja leta sezona v Rogaški Slatini že na višku. Gostov je kar mrgolelo. Letos je življenje v zdravilišču sicer prav tako zelo živahno, vendar povsem drugače kakor nekdanj. Rogaška Slatina s svojimi velikimi hoteli je eden izmed največjih sedežev upravnih in stranskih oblastev na Štajerskem.

Zemski ostanki Antona Martina Slomška v frančiškanski baziliki. Nedavno so prepeljali s starega mariborskega mestnega pokopališča ostanke lavantinskega škofa Antona Martina Slomška v frančiškansko baziliko in ga položili v tamošnjo baziliko. Slomšek je bil pokopan v kapelici starega mestnega pokopališča, ki je bilo pred leti opuščeno in zemljišče, ki je last stolne župnije, določeno v druge svrhe.

Občini Strigova in Razkrižje sta prišli pod madžarsko upravo.

Svinjska kuga na Spodnem Štajerskem se zelo širi. Okuženi so celi okraji in je že mnogo živali poginilo. Kuga je tako zvana hromost svinj. Izšle so odredbe o brezplačnih živinozdravniških pregledih in zdravljenju svinj.

Iz Hrvatske

Strogi ukrepi za javno varnost na Hrvatskem. Poglavniki je podpisal zakonski dekret, ki se nanaša na govorice, da se za prihodne dni pripravljajo preganjanja enega dela prebivalstva, in določa, da bodo vsi razširjevalci takšnih vesti postavljeni pred posebno sodišče. Dalje določa odlok, da bodo postavljeni pred izredno sodišče tudi tisti, ki bi ogražali življenje in imetje hrvatskih državljanov in tujcev. Ustaška združenja so odgovorna za izvedbo teh ukazov pod kaznijo ustrelitve. Oblastva se lahko v primeru potrebe obrnejo naravnost na poglavnik, ki bo, če bo potrebno, poslal tja vojaške oddelke in oddelke svoje telesne garde. Proti nerednim in oboženim tolпам četnikov in proti ostankom bivše jugoslovanske vojske morajo ustaši uporabiti orožje. Vsi tisti, ki so se svoje čase udeleževali v protihrvatskem smislu in se udeleževali dela v protihrvatskih združenjih, pa so se pozneje vtihotapili v ustaško in hrvatsko vojsko, se pozivajo, naj v osmih dneh zapuste ta združenja, sicer bodo postavljeni pred sodišče. Prepovedana so vsa osebnostna posredovanja pri oblastvih.

Razdelitev železniškega parka bivše Jugoslavije. Iz Zagreba poročajo: V kratkem se bo razdelil ves železniški park bivše jugoslovanske države med države, katerim je pripadlo njeno ozemlje.

Javna dela v Sisku. Na pobudo župana je bil v Sisku ustanovljen socialni sklad, ki bo imel prvo nalogo, da bo preskrboval vdove, matere in otroke padlih hrvatskih borcev za osvobodjenje. Razen tega se bodo iz tega sklada podpirali ubožni meščani na ta način, da se bodo začela javna dela. Doslej so zbrali meščani za ta sklad čez 850.000 Din v gotovini in skoro 250.000 Din v vložnih knjižicah.

Promet Hrvatske s Srbijo je upostavljen. Te dni se je iz Beograda vrnilo v Zagreb odposlanstvo hrvatskih državnih železnic, ki se je v Beogradu pogajalo zaradi obnovitve potniškega in blagovnega prometa med neodvisno hrvatsko državo in Srbijo. Pogajanja so bila uspešno zaključena. Osebe hrvatskih državnih železnic bo spremljalo potniške in tovarne vlake do Beograda, na progi Sarajevo—Višegrad—Užice pa do Užica.

Bosanci prestopajo v rimsko-katoliško vero. Kakor poroča zagrebški »Novi list«, so v Bosni začeli prestopati v rimskokatoliško vero. List pravi med drugim, da so bili vsi ti pravoslavci svojčas rimskokatoliške vere, pod srbsko vlado pa so prestopili v pravoslavje.

Hitro nekaj italijanščine

Šesta vaja

Sklanjava z nedoločnim spolnikom

Moška sklanjava z un

Ednina

1. sklon: un padre,
2. sklon: d'un padre (di apostrofirano v d'),
3. sklon: ad un padre (zaradi samoglasnika ad namesto a),
4. sklon: un padre.

Množina:

1. sklon: padri,
2. sklon: di padri,
3. sklon: a padri,
4. sklon: padri.

Un padre pomeni neki nedoločni oče. V množini se un, ki dobesedno pomeni eden, seveda ne more rabiti, zato se rabi kar padri.

Moška sklanjava z uno

Ednina

1. sklon: uno zio,
2. sklon: d'uno zio,
3. sklon: ad uno zio,
4. sklon: uno zio.

Uno se rabi za moške samostalnike, ki se začenjajo z nečistim s in z. Nečisti s je takrat, kadar mu sledi še kak soglasnik. Uno zio (beri uno cio) pomeni neki nedoločni stric. V množini se zii sklanjajo kakor padri.

Ženska sklanjava z una

Ednina

1. sklon: una sera,
2. sklon: d'una sera,
3. sklon: ad una sera,
4. sklon: una sera.

Množina:

1. sklon: sere,
2. sklon: di sere,
3. sklon: a sere,
4. sklon: sere.

Una sera (beri úna séra) pomeni neki nedoločni večer.

Ženska sklanjava z apostrofiranim un'

1. sklon: un'ombra,
2. sklon: d'un'ombra,
3. sklon: ad un'ombra,
4. sklon: un ombra.

Množina:

1. sklon: ombre,
2. sklon: di ombre (v množini se ne apostrofira),
3. sklon: ad ombre,
4. sklon: ombre.

Un'ombra (beri unombra) pomeni neka nedoločna senca. Un' je tu apostrofirano ženski nedoločni spolnik una. Kakor smo že rekli, se una apostrofira pred ženskimi samostalniki, ki se začenjajo s samoglasniki.

Ponovite vse dozvajne vaje. V zadnji vaji je bila tiskovna pomota. Ne piše se Egli è da Karlo, temveč Egli è da Carlo (beri Elji è da Karlo — On je pri Karlu). V eni izmed prejšnjih vaj je bila beseda re (beri ré — kralj naglašena kot rè, kar ni prav).

Zdaj se vsi ti Bosanci spet lahko vrnejo v rimskokatoliško vero in si tako pridobe enake pravice, kakor jih v neodvisni hrvatski državi uživajo katoliški Hrvati. Glavni hrvatski ustaški štab pristavlja, da tistim, ki so se kot pravoslavci kakor koli pregrešili proti hrvatstvu, prestop v rimskokatoliško vero ne bo pomagal in ne bo z njih izbrisal njihovega greha.

Pogajanja za trgovino med Hrvatsko in Sp. Štajersko. V Zagrebu se je sestel mešani odbor, v katerem so zastopniki Hrvatske in zastopniki civilne uprave Spodnje Štajerske in Gorenjske. Na posvetu razpravljajo o prošnjah za uvoz in izvoz blaga, ki je bilo naročeno pred 10. aprilom in tudi že plačano. Teh prošelj je 600.

Most čez Plivo dograjen. Bivša jugoslovenska vojska je pri umiku pred nemškimi četami pognala v zrak tudi most čez reko Plivo pri Jajcu, s čimer je to važno gospodarsko središče Bosne ostalo brez zveze z okolico. Hrvatska država se je takoj lotila gradnje novega mostu, ki je bil te dni dograjen.

V Zagrebu bodo zgradili džamijo. V Zagrebu so imeli doslej mohamedanci samo skromno molilnico, zdaj pa bodo dobili novo džamijo. Listi pravijo, da mora neodvisna hrvatska država tudi mohamedanskim bratom posvečati največjo pozornost, in je zaradi tega nujno potrebno, da jim v prestolnem Zagrebu zgradi moderno molilnico.

Hrvatski vojni ujetniki se vračajo. Iz Italije je doslej v Zagreb prispelo preko Karlovca že blizu 1000 hrvatskih oficirjev in vojakov, ki so do zloma Jugoslavije pripadali jugoslovanski armadi. Zagrebški listi poročajo, da se bodo tudi vsi ostali jugoslovanski vojni ujetniki v Italiji, ki so po rodu Hrvati, vrnili v domovino že v najkrajšem času.

Nošenje šajkače prepovedano. Na področju bivše vrbaske banovine je najstrožje prepovedano nositi šajkačo. Kdor jo bo navzlic prepovedi nosil, bo kaznovan z zaporom do enega meseca in poleg tega še z občutno denarno globo.

Spet poostrene zatamnjenosti odredbe v Zagrebu. Te dni so izšle spet nove, še strožje odredbe glede zatamnjenosti. Vsem, ki ne bodo ponoči svojih stanovanjskih ali poslovnih prostorov popolnoma zatamnili, bodo odslej za teden dni odvzeli električni tok. Uprava policije v Zagrebu je prepričana, da bo ta novi ukrep naposled vendar dosegel uspehe, ki jih prejšnji ukrepi nikakor niso mogli doseči.

Sremska Mitrovica izpremenjena v Hrvatsko Mitrovico. »Narodne novine« v Zagrebu prinašajo zakonsko odredbo, s katero se ime Sremska Mitrovica spreminja v Hrvatsko Mitrovico.

Tudi Banja Luka je bila prekrščena in se odeli imenuje samo Luka.

Kako se židje vozijo na tramvaju. V Osljeku se smejo židje voziti samo na sprednji platformi pomožnega tramvajskega vagona. Če tramvaj pomožnega vagona nima, se smejo voziti samo na sprednji platformi glavnega vagona. V nobenem primeru, pa čeprav bi bili še tako stari in bolni, ne smejo sedeti, odnosno stopiti v notranji del vagona.

Smrtna obsodba orožnika. Pred izrednim sodiščem v Varaždinu je bila razprava proti 38letnemu bivšemu orožniškemu naredniku Danilu Čurčiću iz Podona v kotarju Otočcu. Tri ure po izrečni razsodbi je bil Čurčić na dvorišču sodnih zaporov ustreljen.

Osem smrtnih obsodb v Zagrebu. Posebno sodišče v Zagrebu je obsodilo na smrt pet ljudi, ker so razdeljevali letake komunistične vsebine, ki so pozivali prebivalstvo k nerodu ter blatili Hrvatsko in druge zavezniške države. Poglavniki je pomilostil enega izmed njih, tako da mu je bila kazen spremenjena v 20 let ječe. Ostali so bili takoj usmrčeni. Nadejda sta bila ustreljena dva žida, ki sta potvarjala hrvatske znamenke. Na smrt je bil obsojen tudi neki Srb, ki pa mu je bila kazen spremenjena v zaporno kazen za dobo 20 let.

VIŠJA SILA

Sodnik: »Povejte mi odkritosrečno, človek, kaj vas je že tretjič privedlo v zapor?«

Tat: »Orožniki, gospod preiskovalni sodnik.«

Alkoholiki niso odporni proti kužnim boleznim

Kdor se zdravi z alkoholom, si nevarno slabša bolezen

Če se med ljudmi vkorenini prazna vera, je ne iztrebiš zlepa. Tako vlada med našim ljudstvom že od nekdanj prepričanje, da se z alkoholnimi pijačami obvaruješ okuženja in da se z alkoholom uspešno zdraviš, če si že okužen. Mnogi so namreč prepričani, da alkohol v telesu uničuje kužne klice.

Kaj pa pravi znanost k temu naziranjju? Za pojasnitev tega vprašanja je najprej treba vzeti v roke številne podatke. S pomočjo teh podatkov je namreč mogoče ugotoviti potek okuženja pri raznih skupinah bolnikov. Tako so na primer opazovali v neki veliki bolnišnici v Chicagu pri 340 primerih pljučnega vnetja, da je znašala umrljivost hudih pivec zaradi te bolezni 50%, pri zmernih pivcih 34%, pri tistih pa, ki niso pili nobene alkoholne pijače, samo še 22%. Enako vemo iz zgodovine, da so leta 1884 oboleli za kolero prav tisti, ki so bili hudi pivci. Ko je pred tem nekoč razsajala kolera, je umrlo od nepivcev samo 19%, dočim je znašala umrljivost pri drugih, ki se niso bali alkohola, nad 90%.

Učenjaki so se pri reševanju teh vprašanj zatekli tudi k živalskim poskusom. Tako so poskusi pri kuncih ugotovili, da so alkoholizirani kunci prej poginili kakor pa drugi. Isti uspeh je bil pri morskih prašičkih. Ugotovili so, da je od okuženih prašičkov poginilo 55% takšnih, ki so bili alkoholizirani, in le 35% drugih, ki niso bili podvrženi alkoholu. Učinek alkohola pri okuženju je znanstvenega stališča torej jasno dognan tako pri ljudeh kakor pri živalih.

Zakaj pa so alkoholizirani bolniki mnogo manj odporni proti bolezenskim klicam? Neki ameriški učenjak je opozoril na dejstvo, da se pod vplivom alkohola zelo zmanjšajo obrambne sile človeškega telesa. Med dru-

gim je dokazano, da se na kraju okužbe pri živalih, ki niso dobile alkohola, tvori kot odpor proti boleznim zdrav gost nasip novih belih krvnih teles, medtem ko ori alkoholiziranih živalcah ta odpor ne nastopi ali pa vsaj zelo nepopolno. Tudi se v celicah alkoholiziranih živalca pojavijo bolezenske klice v velikem številu, nikakor pa ne v nasprotnih primerih.

Iz navedenega je treba povzeti nauk, da pri nevarnosti okužitve in seveda tudi že pri sami okužitvi ne smemo uživati alkoholne pijače. To naj si zapomnijo posebno tisti, ki kaj radi primejo pri bolezni za čajico žganja. Takšen kozarček žganja ali vina je bil usoden že za marsikaterega bolnika.

× Zaradi važnega izuma na svobodo izpuščen ropar. Ameriško časopisje se zadnje dni bavi z najnovejšo senzacijo, ki se je zgodila v New Yorku, kjer so iz preiskovalnega zapora izpustili roparskega napadalec Harryja Kerstna z utemeljitvijo, da je velik izumitelj in da lahko svoji državi več koristi na prostem kakor pa v zaporu. Kersten je sodne zapore zapustil šele pred kratkim. V njih je presedel polna tri leta zaradi roparskega napada. V celici je stalno razmišljal o izdelavi letalskega motorja, ki bi ne povzročal nobenega ropota. Pri tem je imel nekaj uspehov, za katere so se začeli takoj zanimati strokovnjaki, ki zdaj nadaljujejo izvedbo kaznjenceve zamisli. Ponovni roparski napad je Harry Kerstna spet privedel v preiskovalni zapor. Pri razpravi so se pa zanj čuli dobri glasovi, zaradi katerih ga je sodišče pustilo na svobodo do jeseni. Medtem bo pa moral s strokovnjaki nadaljevati delo za izvedbo svojega izuma.

Ženski vestnik

Narava sama se brani solnčne pripeke

Po listih se mnogo piše o tem, ali je solnčenje zdravo ali ne. O tem, da je pretirano solnčenje škodljivo zdravju, ni dvoma. V tem soglašajo vsi zdravniki. Seveda pa ni misliti, da bi svarila pred pretiranim solnčenjem kaj zalegla. Če je mestni goski padlo na um, da mora biti čria, je vsak opomin zaman, četudi gre zdravje k vragu in četudi se potem vsa oluči.

Prvo pravilo je: Solnčiti se sme samo zdrav človek, in še ta zelo zmerno, to je sprva le po nekaj minut in potem zmerom nekoliko več časa. Samo takšno solnčenje ne škoduje zdravemu človeku. Če mu koristi, je še vprašanje za sebe. Bolniki pa se sploh ne smejo solnčiti razen slabokrvnežev in mehkokostnih otrok. Tako vsaj trdijo nekateri zdravniki, ki priporočajo solnčenje tudi bolnim za škrofulozo in za kostno jetiko. Razen tega po mnenju teh zdravnikov pomaga solnčenje tudi tistim, ki imajo bolne vratne žleze, zastarele rane in razširjene žile na nogah. V teh in nekaterih drugih primerih je solnčenje koristno, toda ravnati se je treba natančno po zdravnikovih navodilih. Če se bolniki lahkomišlno pečejo na solncu, je lahko zanje usodno. Zlasti bolniki s pljučno jetiko ne smejo na solnce. Živčno bolni, potem bolehaloči na srcu in ledvicah in bolehaloči zaradi poapnenja žil, prav tako ne smejo na solnce.

Da se s solnčnimi žarki ne smeš igrati, ti kaže mati narava sama. Kar nerazumljivo je, odkdaj je prišla med ljudi prazna vera, da je pečenje na solncu zdravo. V naravi vidimo, da so ptice zavarovane proti solnčni pripeki in seveda zimskemu mrazu s perjem. Četveronožci imajo vsi dlako, a ne samo proti mrazu, temveč tudi proti solnčni pripeki. Črvi pod zemljo nimajo take zaščite, ker ne pridejo na solnce. Človek sam ima tem, kjer mu najbolj grozi pripeka, zaščito v obliki las. Takih in podobnih primerov vidiš v naravi polno, a mati narava gotovo bolje ve, kaj je prav, kakor človeški razum, ki ne more doumeti in obrazložiti vse, kar vidi.

Za kuhinjo

Jagodna marmelada. Zrele gozdne jagode, med katerimi ne sme biti nobene nagnite, očisti, operi in pretlači skozi sito. Na en kilogram pretlačenih jagod vzemi pol kilograma sladkorja. Deni oboje hkratu v kozico in kuhaj, da se dobro zgosti. Potem odstavi, mešaj kakih 10 minut z žlico in še mlačno deni v kozarec. Pazi, da je kozarec povsem čist, kajti največkrat se jagodna meza pokvari zaradi nezadostno očiščenih kozarcev. Drugi dan, ko je že docela ohlajena, zaveži kozarec s papirjem.

Praktični nasveti

Mleko in ribje olje proti opeklinam. Proti opeklinam so ljudje že davno začeli uporabljati razna sredstva, kakor na primer navadno jedilno olje, ribje olje in podobno. Res so takšna sredstva navadno tudi uspešna, če opekline ni prehuda. V večini primerov pa so se bolečine vsaj zmanjšale, če se že rana ni pozdravila. Že davno pa je tudi sirovo mleko znano kot izredno uspešen zdravilni pripomoček proti opeklinam. Njegova zdravilna moč pa je tem večja, čim bolj masno je mleko, s katerim smo namazali opečeno mesto. Toda treba je poudariti, da zdravljenje raznih vrst opeklin ni vselej brez nevarnosti. V vsakem primeru pa drži, da sirovo mleko ublaži človeku bolečine, ki mu jih povzroča opekline. Imamo pa zato tudi drugačna sredstva, ki se jih lahko uspešno in brez nevarnosti poslužujemo. Med temi pripomočki je predvsem ribje olje.

Smrčanja med spanjem se lahko odvadiš. Navadno smrči med spanjem človek, če leži na hrbtu in ima usta odprta. Kakor bere-

mo v nekem listu, se je te neprijetnosti lahko odvaditi, in sicer takole: če ležiš na desni strani, položi desnico na levo ramo, če pa ležiš na levi strani, daj levico na desno ramo. To je, kakor pravijo, dobra obramba pred smrčanjem.

Češnje ostanejo dolgo časa sveže. Odberti čisto zdrave, pecljaste, lepo suhe in zrele

češnje. Daj jih v čisto, suho steklenico s široko odprtino, ki jo dobro zamašiš, zapečatiš in zakoplješ v zemljo. Tako ostanejo češnje tudi do oktobra sveže. Ta recept smo brali v časopisju. Poslužite se ga. Če mu ne verjame, tvegajte vsaj majhno količino češenj, da ne bo škoda prevelika, če se poizkus po nesreči.

Italijanski zvezdoslovec je odkril novo repatico

Pred dnevi je ugledni zvezdoslovec iz Coma Giovanni Bernasconi brzojavil zvezdarni v Bologni, da je opazil v ozvezdju Škorpiona repatico, ki doslej še ni bila znana. Nasledni večer je zvezdarna v Bologni opazila to repatico v ozvezdju Tehtnice in opozorila podružnico v Loianu, naj

to novo repatico fotografično zasleduje. Že nasledno noč je omenjena podružnica naredila dva fotografska posnetka. Na slikah se zlasti lepo vidi rep nove repaticice, ki ni velika, vendar jo je možno videti tudi z manjšimi daljnogledi.

Kitajski zdravniki imajo svoje zdravniške skrivnosti

Zdravniška veda je zadna desetletja silno napredovala in dosegla velike uspehe. Toda kljub velikemu napredku imajo kitajski zdravniki še vse polno skrivnosti, za katere doslej še noben Evropec ni mogel izvedeti. Znano je, da so kitajski zdravniki na glasu kot zelo dobri poznavalci človeškega telesa in zdravilnih lastnosti posameznih zelišč.

Neki evropski zdravnik se je mudil na Kitajskem in je bil po naključju navzoč pri izdiranju zoba. Ugleden kitajski zdravnik je najprej drgnil oboleli zob in meso okoli njega z neko belo snovjo. Nato je zob prijel s prsti, ga nalahno majal na vse strani in ga zatem z lahkoto potegnil iz dlesni kakor zamašek iz steklenice. Izdiranje je trajalo trideset sekund.

Kitajski zdravnik je potem svojemu gostu

Evropcu pokazal še drug primer. K njemu se je zatekel po pomoč človek, ki je z močno poškodovano nogo ležal na ležišču in se ni mogel ganiti. Kitajski zdravnik mu je najprej odrgnil poškodovani del telesa z neko rjavkasto masno snovjo, nato pa ga obvezal. Tako je napravil večkrat. Poškodovanec, ki pri tem ni kazal nobenih znakov bolečin, je kmalu lahko vstal in šel. Evropec se je na vso moč trudil, da bi od svojega kitajskega tovariša izvedel skrivnost njegovega zdravljenja, kar se mu pa ni posrečilo. Svojih zdravniških skrivnosti kitajski zdravniki ne izdajajo nikomur; sporoče jih samo v zdravniško vedo posvečenim osebam. Tako se ta veda podeduje že stoletja iz roda v rod. Kitajski zdravniki so pa na drugi strani poučeni tudi o slehernem napredku zdravniške vede v Evropi in ostalem svetu.

Kovači mečev na Japonskem so uživali velik ugled

Včasih so bili na Japonskem tisti, ki so kovali meče in sable, zelo ugledni ljudje. Kovači mečev so bili tako imenitni, da je njih spoštovanje prišlo do izraza celo pri opernih predstavah, ki so se jih smele udeleževati samo visoke osebnosti.

Neki dvorjan je za časa vladanja cesarja Išija prišel k takšnemu kovaču v mesto Sanjo, tako pravi pripovedka, z naročilom, naj mu skuje meč še isto noč. Na žalost pa kovač ni imel nobenega pomočnika in je zato prosil dvorjana za daljši rok. Toda cesarjev ukaz je bilo treba izpolniti. Kovaču ni preostalo drugega, kakor da se je zatekel k bogovom, naj mu pomagajo. Ko je bil ves zatopljen v molitev, je stopil v hišo neznanec ter dejal: »Slišal sem, da morate skovati za cesarja meč.«

»Kdo ti je vendar to povedal?« je vprašal kovač.

»Po nebu se širijo glasovi, ki se slišijo tudi na zemljo, po zemlji pa takšni, ki jih sliši tudi nebo,« mu odvrne neznanec. »Na svetu ni skrivnosti in vse se izve, če ne takoj, pa pozneje. Meč za cesarja mora biti izgotovljen in mora biti tako močan, da mu ga ne bo takega na svetu. Toda naj te nikar ne skrbi.«

Kovač ni vedel, ali je sanjal, ali pa je res stopil v njegovo hišo neznanec in mu tako govoril. Ni dolgo pomišljal. Naredil je ogenj in pripravil nakovalo. V vse štiri kote je postavil slike svojega hišnega boga, kakor je bila navada, med dve bambusovi palici pa je napel vrv in obesil nanjo snope slame, ki bodo po njegovem prepričanju odgnali zle duhove. Potem je še molil, da bi bilo njegovo delo uspešno. Ni mu bilo na tem, da bi

postal z mečem, ki ga bo skoval, cesar slaven. o

Njegovo kladivo je udarjalo po nakovalu, ko se je nenadno pojavila ob njem čudna postava in se molče spravila k delu, tako da sta oba z združenimi močmi izdelala meč še isto noč. Nato je prikazen spet izginila, ne da bi se še kdaj pojavila. Cesarjev meč je bilo mojstrsko delo.

Kakor ta kovač v pripovedki, katere snov so predelali za pevsko gledališko igro, je začel vsak kovač mečev svoje utrudljivo delo z molitvijo. Obešanje slamnatih snopov med dvema bambusovima palicama je bilo posnemanje duhovniškega obreda. Tako je nakovalo postalo oltar, pred katerim so kovači mečev molili, da bi se delo srečno izteklo. Najtežje delo pri kovanju je bilo varjenje jeklenega rezila z železnim držajem, in temu so posvetili največjo slovesnost. Kovač si je nadel čepico in obleko, kakor so jih nosili plemiči na cesarskem dvoru. Zaprl je vrata delavnice in ob svitu plapolajočega ognja se je delo dovrševalo.

Skrivnosti kovanja mečev so bile rodbinske in jih niso izdajali drugim. Vsak mojster je bil po svoje umetnik, tako da je poznavalec mečev takoj spoznal, v kateri delavnici je bil meč izdelan.

Ker so meče izdelovali s tako sveto resnostjo, je jasno, da so takemu orožju pripisovali nadnaravno moč.

Tako na primer so bili meči slavnega kovača Jošimica v pravem pomenu besede usodni za vso plemiško rodbino Tokugava. Eden izmed njenih članov je bil v neki bitki nepričakovano poražen, zato se je odločil

za harakiri (samomor s prerezom trebuha). Potegnil je meč, ki je bil mojstrsko delo kovača Jošimica, in se vrgel nanj. Misli je, da je že na drugem svetu, ko je na svoje začudenje opazil, da ni bil niti ranjen. Rezilo se je skrivilo tako, da si ni ranih niti kože. Ker je mislil, da se je meč v bitki skrhal, ga je preskušal na železnem možnarju, v katerem je zdravnik drobil zdravilna zelišča. Zamahnil je z vso silo. Kaj se je

zgodilo? Jekleno rezilo je presekal možnar na dvoje, ne da bi se bil meč skrhal. Spet ga je obrnil proti samemu sebi, a ponovno se je zgodilo isto. Ko je pa hotel poskusiti še tretjič, mu je samomor preprečil neki sorodnik, ki je medtem prišel k njemu. Nesrečnika je ta sorodnik brž posadil na konja in z njim odjezdil domov. Pozneje je poraženec z istim mečem pokončal svojega starega sovražnika.

Argentinci dvojne obilne žetve niso veseli

Iz okolice pokrajine Buenos Airesa, ki spada med najrodovitnejše kraje Argentine, prihajajo poročila o izrednem primeru rodovitnosti te pokrajine. Gre namreč za dvojno žetev pšenice v štirih mesecih. Prvo pšenico so poželi letos v januarju, drugo pa v začetku maja. Njive so namreč takoj po prvi žetvi preorali in posejali znova s pšenico.

V Argentini so imeli letos izredno ugodno vreme, da je zemlja dala v tako kratkem razdobju dve dobri žetvi. V pojasnitev moramo povedati, da imajo v januarju v Argentini poletje, ki ustreza evropskemu avgustu. Prevladovalo je milo vreme in bilo je dovolj padavin. Ob koncu marca in za-

četku aprila je pa pritrsnila huda vročina, med katero je pšenica hitro dozorela.

Argentinski kmetovalci pa obžalujejo, da so imeli dvojno obilno žetev pšenice v enem letu, ker je ne morejo prodati. Kriva je vojna, na drugi strani pa hudo pomanjkanje tovorni hladilj, s katerimi bi prevažali pšenico. Država bo sicer odkupila nekaj pšenice po 67.50 pezov toni. Toda ta cena bo komaj poravnala pridelovalne stroške. Na drugi strani pa pomeni novo obremenitev državne blagajne. Argentina more računati, da bo lahko izvozila komaj polovico svojih letošnjih zalog žita. To pa pomeni, da ji preti huda gospodarska kriza. Tu vidimo torej, da lahko tudi izobilje prinese človeku nesrečo.

Afriški domačini govorijo okoli sedemsto jezikov

V vsej Afriki živi po približnih cenitvah še okoli 120 milijonov domačinov, ki govorijo približno 700 jezikov in narečij. To veliko število izvira od tega, ker bivajo afriška plemena zelo oddaljena drugo od drugega na razsežnih prostorih. Ločijo jih pragozdovi in velike puščave, zato prihajajo le redko med seboj v dotik. Navadno se srečujejo samo pri bojnih in roparskih pohodih.

V tem velikem številu afriških jezikov sta pomembni v glavnem dve skupini. Prva živi

v južnovzhodni Afriki in se imenuje skupina bušmansko-hotentotskih jezikov. Vseh teh zamorskih narodov in narečij je 450. Na meji pa ti že prehajajo na nekaterih krajih v drugo skupino. Ta živi v severozapadni in sredni Afriki in se imenuje bantujska skupina. V zuludzonskem jeziku te skupine, ki ga govorijo v Kongu in je najbolj razširjen, tiskajo celo časopise. V tem jeziku je napisano tudi nekaj romanov.

Na Kamčatki bljuva ognjenik iz 80 žrel

Pred približno poldrugim mesecem je prišla iz Petropavlovsk na polotoku Kamčatki vest, da je ognjenik Tolbaščik začel spet močno bljuvati. V nedavni noči je vaščane v vasi v bližini ognjenika zbudilo silno bučanje. Zbežali so iz hiš in videli, kako se je orjaški plamen dvigal iz ognjenika v zrak. Vmes je grmelo in treskalo kakor na sodni dan. Sneg, ki je tedaj še pokrival vznožje ognjenika, je bil na mah pokrit s pepelom. A kamor je pritekla vroča lava, je snega seveda takoj zmanjkalo. Nebo je žarelo od sa-

mega ognja, da je bilo svetlo kakor podnevi. Hiše so se tresle, zidovje je pokalo, tako da ni ostala v vsej vasi nepoškodovana nobena hiša. Seveda so vaščani zapustili svoje domove in se razbežali v sosedne vasi.

Ognjenik Tolbaščik, ki je oddaljen okoli 30 km od Ključevske Sopke, največjega ognjenika v Aziji, je že znan star ognjenik. Zdaj ima kar 80 bljuvajočih žrel. Tudi v letu 1937 je močno bljuval; takrat je bilo v celem letu kar 50 izbljuvov.

Otok srečnih zakonov

Na morskem poti med Avstralijo in Novo Gvinejo je otoček Badu. Vrhovno oblast nad tem otokom imajo Zedinjene države, prebivalcem pa puste njihovo lastno upravo. Poglavar otoka je neka bela ženska, ki izdaja upravne odločbe po zaslišanju treh svetovalcev iz vrst domačinov. Trije drugi domačini, oboroženi s palicami, predstavljajo policijsko oblast na otoku. Izkušnja je pokazala, da jih je dovolj za vzdrževanje reda med prebivalstvom, ki živi v lepi slogi.

Ker vodi upravo ženska, bi morda kdo mislil, da moški na Baduju nimajo takih pravic kakor ženske. V resnici je baš narobe. Modra belokožna ženska je menda spoznala napake in slabosti svojega spola in zato

lahko imenujemo otok Badu pravi raj za poročene moške. Na tem otoku ni mnogo pisanih postav, tiste, ki so, pa strogo skrbje za pravice moških, da jih prepirljive žene ne bi mučile. Žena, ki bi s svojim jezikom opravljala moža, pride pred javno sodišče, ki posluje v določenih dneh. Za kazni jo privežejo na sramotilni oder, kjer je izpostavljena javnemu posmehu. Ista kazni čaka tudi tiste ženske, ki rade spletarijo. Spletkarjenje velja na tem otoku za največji pregrešek. Posledice takih odlokov na otoku so odlične. Povsod vidiš mirne ženske in zakoni so naravnost vzorni. Otok Badu pa je s tem dobil sloves, da je raj srečnih zakonov.

Zanimivosti

× Tudi Albanija je v vojni z Rusijo. Albanski službeni list je objavil, da je v smislu sporočila zunanjega ministrstva v Rimu Sovjetlha Rusija v vojnem stanju z Italijo od 22. junija. S tem je v vojni z Rusijo tudi Albanija.

× V Nemčiji so začeli delati pivo iz sirotke. Nove vrste pijačo, ki ima vse dobre lastnosti piva, so začeli izdelovati iz odpadkov, to je iz sirotke, s katero po sirarnah dostikrat ne vedo kam. Izumitelj nove pijače je Nemec dr. Raeder. Prvi poskusi so pokazali, da bi v Nemčiji, če bi uporabili le četrtnino vse sirotke, lahko prihranili na leto do 495.000 metrskih stotov ječmena, kolikor ga je treba, da iz njega naredijo pet milijonov hektolitrov piva. Predvsem pa je treba pomeniti, da ima novo pivo približno polovico manj alkohola kakor navadno pivo, redilno pa je dvakrat tako. Ker ima v sebi tako malo alkohola, se ni treba bati, da bi bil kdo pijan od njega.

× Švedska zastopa koristi Sovjetske Rusije. V Stockholmu je bilo uradno objavljeno, da je švedska vlada prevzela zastopstvo koristi Sovjetske zveze v Finski, Italiji in Rumuniji. Hkrati bo švedska vlada prevzela tudi koristi Danske in Finske v Moskvi.

× Angleška vojaška misija v Moskvi. V angleški vojaški misiji, ki jo je Churchill poslal v Moskvo, da bi Stalinu svetovala v tehničnih vprašanjih, so bivši angleški vojaški ataše v Berlinu general Mac Farlane, polkovnik Exon, ki je dolgo časa bival v Moskvi, in razni drugi višji oficirji. Misijo je spremljal v Moskvo angleški poslanik Stafford Cripps, ki jo je tudi predstavil Stalinu.

× Rumunija šteje nad 13 milijonov ljudi. Po ljudskem štetju z dne 6. aprila šteje Rumunija po odstopitvi ozemelj še 13.493.000 prebivalcev. Pred 10 leti je bilo na istem ozemlju 11.896.000 prebivalcev, tako da znaša prirastek prebivalstva v 10 letih 13,4 odstotka. Bukarešta šteje skoraj milijon prebivalcev, medtem ko je pred 10 leti imela le 693.000 prebivalcev.

× V Ameriki rekvirirajo letala. Iz Washingtona poročajo: Američkim trgovskim letalskim družbam je bilo odvzeto 24 velikih letal, ki jih je ameriška vlada odstopila Angliji za prevoz čet.

× V ameriških mestih je več žensk kakor moških. Urad za štetje prebivalstva v Washingtonu je zadnje čase ugotovil, da živi v 76 izmed 92 ameriških velemest več žensk kakor moških. Število žensk v teh mestih presega skoro za 100.000 število moških. Mesto z največjim številom žensk je Atlanta, v katerem pride na 100 žensk samo 84 moških.

× 4000 let staro kopalnišče na tatarskem ozemlju. Blizu mesta Bolgara v tatarski republiki je sovjetska starinoslovska odprava odkrila kopalnišče iz bronaste dobe. Smatrajo, da je kopalnišče staro okrog 4000 let. Pri izkopavanjih, ki so trajala dolgo časa, so našli na razne kamnite posode in še precej dobro ohranjene prhe in brizgalke. Kopalniško poslopje je bilo rdeče pobarvano. Nedaleč od tega kopalnišča so našli tudi grobove, v katerih je bilo mnogo dragocenih predmetov iz bronaste dobe.

× Koliko vrst ptic je na svetu. Na svetu je okoli 28.000 različnih vrst ptic. Rib je že mnogo manj. Skupno število ribjih vrst cenijo na 20.000. Najmanjše je število sesalcev; teh je okoli 13.000 vrst.

× Veter povzročil smrt bikoborca. Zadnje čase je v raznih španskih arenah nastopal znani bikoborec Pasqual Marques in bil deležen velikega priznanja zaradi zmag nad razjarjenimi biki. Pri eni izmed takih borb ga je pa doletela nesreča, da ga je pobesnela žival nabolna na rogove in tako poškodovala, da je bila vsaka zdravniška pomoč brezuspešna. Nesrečo je povzročil veter, ki je bikoborčev rogov ruto dvignil visoko v zrak. To priliko je izkoristil razdraženi bik, ga naskočil in usmrtil.

Visoki Komisar na obisku pri Rdečem križu

Žene iz Dolenje vasi pozdravljajo Visokega Komisarja

Če imaš 20 do 30 žen, se ne utegneš z njimi prepirati

Poglavar nekega culujskega plemena v Afriki Alvana Kosa je pred leti huje zbolel na očeh. Skoro dve leti je bil že slep, nato se je vendarle odločil za operacijo. Zdravniki v Durbanu, h katerim se je zatekel, so ga operirali in mu vrnili vid. Ves srečen se je Kosa napotil domov k svojim 24 ženam in 32 otrokom. Pred odhodom so ga zdravniki vprašali, ali se niso morda v času, ko se je on zdravil, njegove žene med

seboj kaj preveč prepirale.

Poglavar jim je mirno odgovoril, da sta ena ali dve ženi dejansko res veliko zlo za moža, medtem ko mož 20 do 30 žen čisto lahko prenaša, ker se žene medsebojno prepirajo in delujejo na moža kot strelvod. »Lahko vam povem, da sem srečen mož, katerega tudi ne tarejo nobene skrbi,« je naglasil culujski poglavar.

Strašno je delo na Guanu, kjer kopljejo ptičji gnoj

Velika trgovska družba v južnoameriški republiki Peruju, ki trguje s svetovnoznanim gnojilom, je bila prisiljena prositi vlado za pomoč, ker ni mogla dobiti delavcev, ki bi bili pripravljeni delati na strašnem otočju Guanu.

Beseda Guano pomeni v Peruju belo zlato. Ni pa nič drugega kakor kup ptičjega blata, a vendar spada med najdragocenejše domače proizvode, kajti otočje Guano je na svetu najboljši dobavitelj gnojil. Kakor marmor se leskečejo ti otoki v Tihem morju in jih kljub temu imenujejo otoke strahu. Nobeno delo na svetu ni tako težavno in tako zdravju škodljivo kakor delo na teh otokih. Po vseh lukah je peruanska družba nalepila lepake, v katerih poziva delavce, naj se prostovoljno priglase na delo za zelo dobro plačo. Toda tudi takšna vabila so bila zaman.

Tudi najubožnejši mornarji, ki že leta čakajo na zaslužek, se branijo tega dela. Čeprav se je treba obvezati samo za pol leta, se vsak dobro zaveda, da delo na tem otoku uniči še tako zdravega človeka.

Na skalah otočja gnezdi na tisoče in tisoče morskih ptičev. Nikjer naokoli ni videti nobene trave, nobenega drevesa in nobenega grma, na otočju ni nič drugega kakor mrtva iz razbeljena skala. Guano, ptičji gnoj, leži ponekod tudi cel meter na debelo in ga je ureba s krampi kopati in nalagati v vreče. Vsak delavec mora napolniti na dan določeno število vreč. Duh, ki se širi po vseh otokih, je neznosen. Vsaka reč se navzame tega duha. Stalno pa kroži nad otočjem prašni dim, ki povzroča na koži hude izpuščaje. Marsikateri delavec je že oslepel in se je moral telesno in duševno strt vrniti s prvim par-

nikom. Če je prišel k družbi, ki ga je najela, so tam samo skomignili z ramami ter mu dejali: »Niste bili prisiljeni prigrasiti se za delo. Saj vendar veste, da imate občutljive oči.« Razen parnika, ki odvažajo gnojila, nima ta otok nobene zveze s celino. Na ladjo pa sme stopiti delavec samo v primeru, če je hudo bolan.

Do nedavnega se je zmerom našlo nekaj obupancev, ki so se javili pri družbi, da bi dobili delo in vsaj nekaj zaslužili. Vse to trpljenje pa je prenehalo, odkar je bil na otočju Guanu Jeff Fishwick. Ta je videl lastnega brata, kako je umrl pri nalaganju gnojila na tovorni parnik. Bil je tako močan, da je lahko štiri napolnjene vreče nosil naenkrat na ladjo. Nekoč pa mu je dejal predstojnik, naj poskusi, če bi lahko nesel šest vreč naenkrat. Brat Jefa Fishwika je to tudi storil. Na mostičku pa mu je spodrsnilo in je padel pod težo bremena. Ko so ga hoteli dvigniti, je bil že mrtev.

Tedaj je Jeff Fishwick poskrbel za to, da vsak pristaniški delavec iz Peruja izve, kako je v resnici na otočju Guanu. Zato zdaj še bolj brezpno iščejo ljudi za to delo, ki je res med najtežavnejšimi na svetu.

× Z letalom si je vrnila izgubljeni glas. Filmska igralka Gibsonova, ki je zaslovela tudi po svojem glasu, je doživela neko jutro v Hollywoodu, ko se je zbudila, neprijetno presenečenje. Ponoči je nenadno izgubila svoj lepi glasek, zaradi katerega so jo najeli, da bi pela v nekem novem filmu, ki ga v Hollywoodu izdelujejo. To je bila zanjo največja nesreča, ki se ji je v življenju sploh mogla pripetiti. Vsa obupana se je zatekla brž k zdravniku, naj ji pomaga. Zdravnik ji je svetoval, naj se takoj napoti kam visoko v gore, češ, da ji višinski zrak utegne vrniti glas. Toda po tem nasvetu se pevka ni mogla ravnati, kajti s filmskim podjetjem je imela tako pogodbo, da se ne sme iz Hollywooda nikamor oddaljiti. V gore bi bilo torej zanjo vse predalet. Padla pa ji je na um druga misel. Spomnila se je, da bi morda svoje potovanje v hribe uspešno nadomestila z letalskim poletom v sinje višave. Tako je tudi res storila. Brž se je odpeljala na letališče v bližini Los Angeles, najela letalo in odletela na kratek polet. V višavah se je lahko naužila prav takšnega zraka, kakršen je po visokih gorah in ki ga ji je zdravnik tako toplotno priporočal. Njen polet je bil uspešen. Kakor hitro se je spustila na tla, je že lahko spet pela.

× Indijanci se spet množijo. V zavodu za preučevanje Indijancev v New Yorku je predaval dr. Lorimer, ki se kot vseučiliški profesor peča z razmerami prebivalstva Zedinjenih držav. Ugotovil je, da število Indijancev stalno narašča. Če bo naraščalo v bodoče tako, kakor je doslej, jih bo leta 1980 že spet približno toliko, kolikor jih je bilo takrat, ko je Kolumb odkril Ameriko. Indijance sicer še vedno morita jetika in trahom, toda ti dve bolezni se lahko med njimi zatirata prav tako uspešno kakor med belokožci.

× Amerika je bila odkrita 13., ne 12. oktobra l. 1492. V Kaliforniji živeči italijanski učenjak Branchi trdi, da Amerika ni bila odkrita 12., temveč 13. oktobra l. 1492., torej en dan pozneje, kakor dokazujejo vsi do zdajšnji zgodovinski viri. Do tega zaključka je prišel Branchi, ko je preučeval odlomke iz dnevnika na Kolumbovi ladji. Branchi trdi, da Kolumb ni hotel zapisati v ladijski dnevnik številke 13, ker jo je smatral za nesrečno. Zato je zapisal 12, kakor je bila takrat navada. Branchi opira svojo trditve na računski ključ, ki ga je rabil Kolumb.

MALI OGLASI

HISICO Z VRTOM ali majhno posestvo na Dolenjskem ali Notranjskem kupim. Ponudbe na upravo Domovine pod šifro »Mali dom«.